

נתיבות | סקר שימור

16.11.2016

ישוב בסיווג ג' | תיעוד מקדים | אדריכל ארי אברהמי

נתיבות - תוכנית מתאר כוללת לנתיבות

609-0531202

סקר זה מתייחס לשנים 1956-1974

נערך עבור משרד הבינוי והשיכון

נתיבות - תוכן עניינים

- עמ', 1
- עמ', 2
- עמ', 3-5
- עמ', 6-19
- עמ', 20-22
- עמ', 23-26
- עמ', 27-30
- עמ', 31-39
- עמ', 40-50
- עמ', 50-58
- עמ', 59-62
- עמ', 63-64
- עמ', 65

- 1. נתונים כלליים
- 2. תוכנית המתאר - תשרים
- 3. המרקם הוותיק - מתוך תכנית להתחדשות עירונית אדריכלים גוגנהיים ובלוך
- 4. רקע תכנוני
- 4. תצלומי אוויר
- 5. שלבי גידול והתפתחות
- 6. מרקמי הבינוי של העיר העתיקה
- 7. צילומים של העיר הותיקה בראשיתה
- 8. סקר קרקעי בשכונות העיר הותיקות
- 9. שימור מרקמים ומבנים
- 10. נספחים
- 11. עורך נספח השימור
- 12. מקורות

נתונים כלליים

שם הישוב: נתיבות

סמל היישוב:

מעמד מוניציפאלי: עריה

מחוז: הדרום

מטרופולין: מטרופולין באר שבע, טבעת תיכונה

גובה ממוצע: 140 מטר

אוכלוסייה: 28,714 תושבים

תחום שיפוט: 5,626 דונם

שנת ייסוד: 1956

המרקם הותיק

מתוך תכנית להתחדשות עירונית

אדריכלות: גוגנהיים/בלון אדריכלים ומתכנני ערים

אדר' דוד גוגנהיים, אדר' חגית ברוך-הרשטיק

במקביל להכנת תוכנית המתאר 20/101/02/22 משרד הבנוי והשיכון משלים הכנת תכנית להתחדשות עירונית של המרקם הוותיק. סקר השימור כולו נימצא בתחום המרקם הוותיק ועל כן מטרות התוכנית מובאות בזאת

אדריכלות: גוגנהיים/בלון אדריכלים ומתכנני ערים

אדר' דוד גוגנהיים, אדר' חגית ברוך-הרשטיק

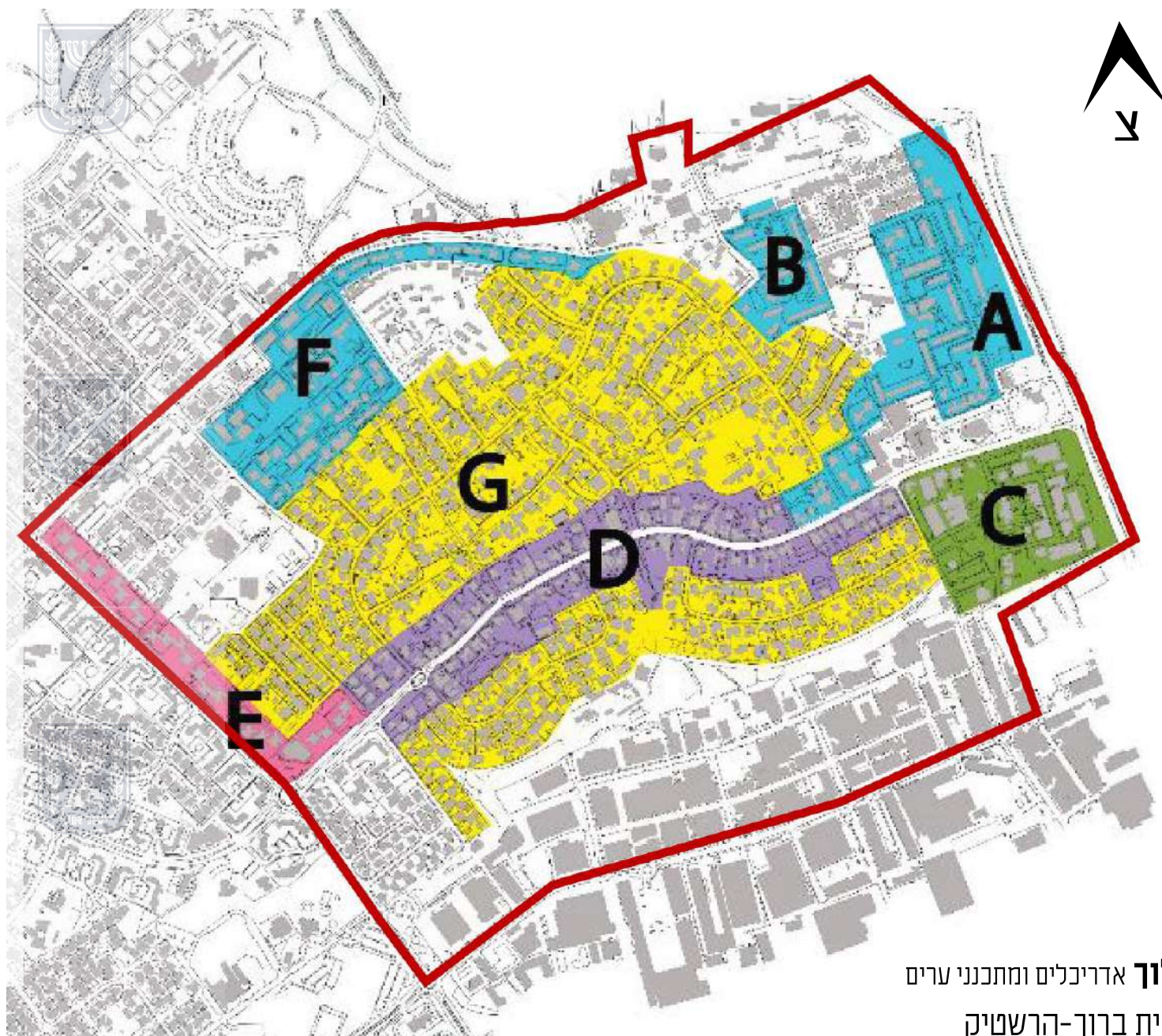
מטרות התכנית להתחדשות עירונית - המרקם הוותיק

- מנוף כלכלי לצמיחה עירונית.
- שיפור איכות החיים של תושבי העיר.
- שיפור חזות פני העיר.
- הגדלת היצע יחידות דיור בעיר.
- חידוש מרקמים ותיקים ועירוב שימושים להחייאת האזור.
- שיפור הבטיחות והביטחון לציבור (הנגשה, חיזוק מפני רעידות אדמה, הוספת חדרי ביטחון).
- ניצול מיטבי של משאב הקרקע ושמירתו.
- יצירת בסיס לכניסה של אוכלוסיות מגוונות התורמות ליציבות כלכלית.
- התחדשות של אזור התעשייה הישן.

עקרונות למימוש התוכנית

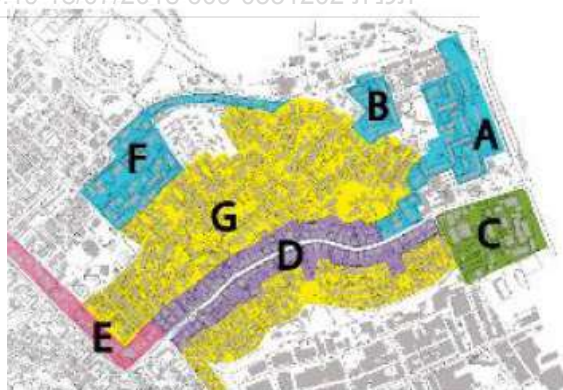
- עיבוי, חידוש וחיזוק מרכזים עירוניים (מסחר, פנאי, שהייה) - עיצוב מחודש של המרחב הציבורי, שילוט, ריהוט רחוב, מקומות שהייה (הצללות, ספסלים, צמחייה).
- שימור ושיקום מבנים ואתרים
- חיזוק וחידוש מתחמי מגורים קיימים - עיבוי המרקם הקיים ע"י תמ"א 38, תוספת יחידות דיור, תוך שמירה על אופי השכונות, התייחסות לאקלים ולממד הרחוב.
- קיימות עירונית - דוגמת יוזמת עיר יער, תקן בניה ירוקה, שימוש במשאבים קיימים ובתשתית קיימת
- דיור בהישג יד
- בינוי פינוי
- פיתוח פרויקטים ציבוריים מרכזיים - שיש בהם להשפיע על סביבתם ולהוות מנוף להתפתחות העיר.
- ניידות בעיר - החל מתחבורה ציבורית, חניה, שבילים לרוכבי אופניים והולכי רגל. חיזוק הזרימה הטבעית ויכולת הנגישות ממקום למקום.
- קביעת שלבים מומלצים לפיתוח והשקעה תקציבית.
- אזור התעשייה - שדרוג המרחב הציבורי כולל רחובות, גדרות, שילוט, אזורי שהייה ועוד.

אדריכלות: גוגנהיים/בלוך אדריכלים ומתכנני ערים
אדר' דוד גוגנהיים, אדר' חגית ברוך-הרשטיק

תחום הטיפול של תכנית התחדשות המרכז הוותיק של נתיבות

- בצפון ישיבת הנגב, מתחם מוסדות הבאבא סאלי ופארק קק"ל
- במזרח כביש מס' 25,
- בדרום אזור התעשייה
- במערב שדרות ויצמן

התכנית מגדירה מתחמים לטיפול עפ"י סוג הבינוי הקיים ואופיו

- אזור A, B ו-F - שיכונים בני 3-4 קומות שנבנו בשנות ה-60,
- אזור C בכניסה לעיר - מבני מלאכה ושוק,
- אזור D לאורך שדרות ירושלים - בינוי צמוד קרקע של עד 2 קומות,
- אזור E - בנינים בני 4 קומות שנבנו בסביבות שנות ה-80
- אזור G - בינוי צמוד קרקע של עד 2 קומות.

אופן הטיפול לפי אזורים

- אזור A, B ו-F פינוי בינוי.
- אזור C חיזוק הכניסה לעיר, תוך דגש על היעוד המסחרי, הסדרת תחבורה, נגישות ועיצוב המרחב הציבורי.
- אזור D (שדרות ירושלים) הסדרת המרחב הציבורי, תחבורה, נגישות ועיבוי הבנייה הקיימת בשתי חלופות – פינוי בינוי תוך איחוד חלקות ובנית בנינים בני 5 קומות - מגורים עד גובה 4 קומות, על גבי קומה מסחרית.
- – תוספות בניה על הבניה הקיימת של עד 4 קומות כאשר קומת מסחרית
- אזור E תוספת בניה וחיזוק ע"פ תמ"א 38 (ממ"ד, מעלית ולובי) עם אפשרות לניוד זכויות למגרשים לבניה חדשה, תוך חיזוק מוקד - כיכר פילדלפיה בצומת עם שד' ויצמן המהווה הכניסה הדרומית לשכונות החדשות.
- אזור G עיבוי הבנייה הקיימת הכפלת הבניה הקיימת .

אדריכלות: גוגנהיים/בלוך אדריכלים ומתכנני ערים

אדריכל דוד גוגנהיים, אדריכל חגית ברוך-הרשטיק

רקע תכנוני

בשנת 1956 הגיעו לנתיבות ראשוני המתיישבים מארצות המגרב. העולים הועמסו על משאיות חתומות והובלו באישון לילה אל מחוז כיסופים. רבים מהם האמינו כי הם עולים להתישב בירושלים, אולם הם הובלו בחסות החשיכה לעיירה נתיבות. במפגש עם אדמת הלס הרכה בנתיבות, בערבות הנגב, לא היה כדי להקהות את עצמת הכאב. הימים נקפו והשבועות חלפו ומרבית העולים השלימו עם המציאות, ובאותם ימים, אף החלו להתישב בה משפחות חדשות. אוהל, צריף ופחון עם חלקת קרקע ומשק עזר, היוו את המסד להתפתחותה של נתיבות, כבר בקיץ 1948 החלה ממשלת ישראל הזמנית בתכנון תוכנית אב להתיישבות ופיזור אוכלוסין בישובי הנגב, ובשנת 1949 הופקד משרד הפנים על התכנון הארצי. גישת המתכננים הייתה לאכלס אזורים "מאוזנים" עם מדרג יישובי הכולל קיבוצים ומושבים, במרכז מרכז אזורי ומוקד לפעילות כלכלית – חברתית, קהילתית ותעשייתית לכל הישובים החקלאיים הסמוכים אליו.

במסגרת מדיניות התכנון, חולק הנגב לארבע נפות. נתיבות הוצבה במרכז של הנפה שהשתרעה בין שדרות בצפון, לאופקים בדרום, כאשר באר שבע משמשת כעיר מחוז לכל יישובי הנגב. הקמתה של נתיבות השתלבה בתכנית המחלקה להתיישבות. המתכננים דאוי וגליקסמן. (1949), ביקשו להקים מרכזים עירוניים סמוך לכפרים הערביים שננטשו במלחמת השחרור; קריית גת (פלוג'ה), אופקים (עיארה), שדרות (בריר), ונתיבות (מוחרקה). לפני הייתה העיר עזה – עיר ראשה לאזור כולו. אך בימים ההם הייתה עזה מעבר לגבול, תחת השלטון המצרי ולכן הוכרזה באר שבע כעיר המחוז לנגב. לאחר מלחמת ששת הימים, שבה עזה ותפסה את מקומה כעיר אזורית הנמצאת בהדדיות ובקשרי גומלין גבוהים עם נתיבות ואזוריה.

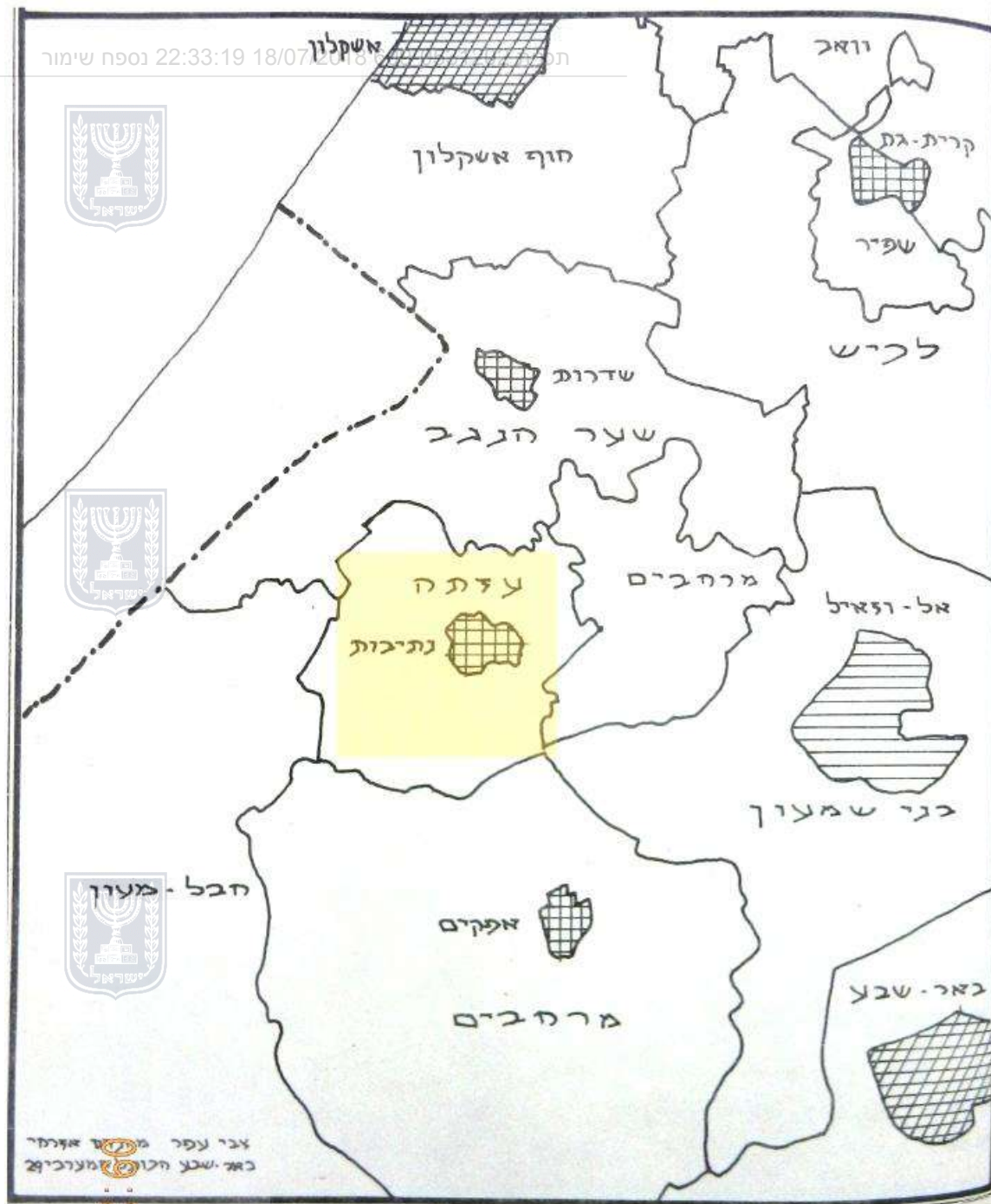
בראשית הקמת המדינה הועסקו תושבי נתיבות והאזור בעבודות בנייה ופיתוח, במפעלי השקיה ובסלילת כבישים ובהכשרת קרקעות לחקלאות. באותם הימים הוקמו באזור מחנות עבודה, בהם שוכנו עובדים ממרכז הארץ. ואולם, עם סיום העבודות, שבו עובדי המחנות למרכז הארץ ולא תרמו לאכלוסו של הנגב. עבודות הפיתוח והתשתיות הניבו פוטנציאל תעסוקתי גבוה וראשוני נתיבות השתלבו במערך התעסוקה ובנו עתידם על כך. עם גמר העבודות בתשתיות, נאלצו תושבי נתיבות לשנות את כיווני התעסוקה ויצאו לעבודות יזומות או חקלאיות עונתיות במשקים החקלאיים. לפיכך, נוצרו כיסי אבטלה עונתיים שהשפיעו על תפקוד העיירה. עם פתיחת שערי עזה, לאחר מלחמת ששת הימים, עמדה נתיבות בצומת דרכים חיונית ונרתמה בגין הקשר למרכזים העירוניים עזה ובאר שבע. במהלך שנות ה-80 חל משבר קשה בענפי החקלאות בישובים החקלאיים בסביבת נתיבות, ולפיכך נאלצו בני המושבים לצאת למגורים מחוץ למושבים. באופן טבעי הייתה נתיבות כר התיישבות לבני המושבים ולפיתוח ענפי פעילות כלכלית חלופית לענפי החקלאות.

עם תנופת העלייה וקליטת עולים חדשים מחבר העמים ומאתיופיה, חל גידול בהיקף האוכלוסין המהווים כיום מרכיב משמעותי באוכלוסיית העיירה. במשך שנות קיומה, נקשרה נתיבות לתרבות הערצת קדושים. אלה, מהווים כיום מוקד משיכה לאוכלוסיות רבות ומגוונות.

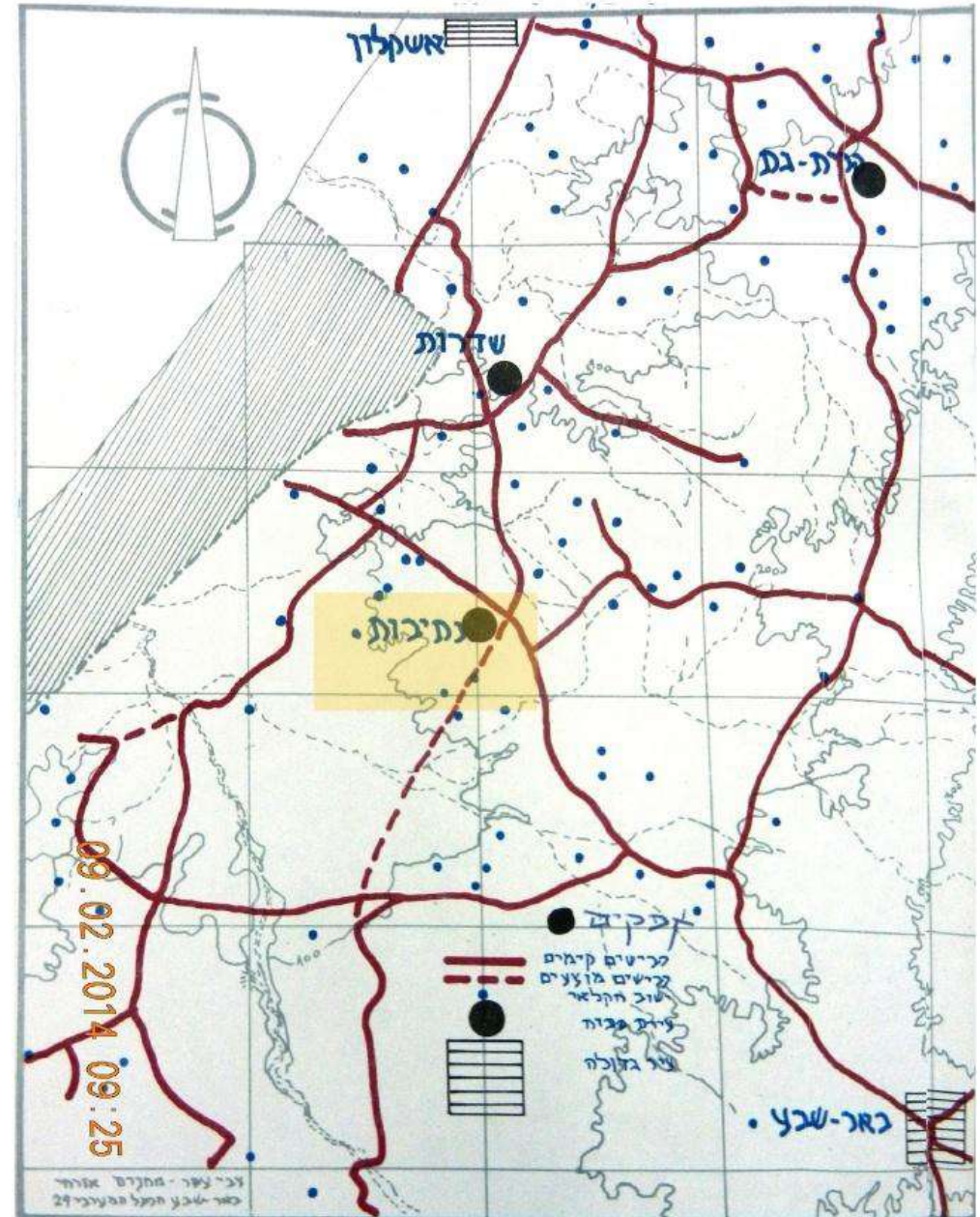
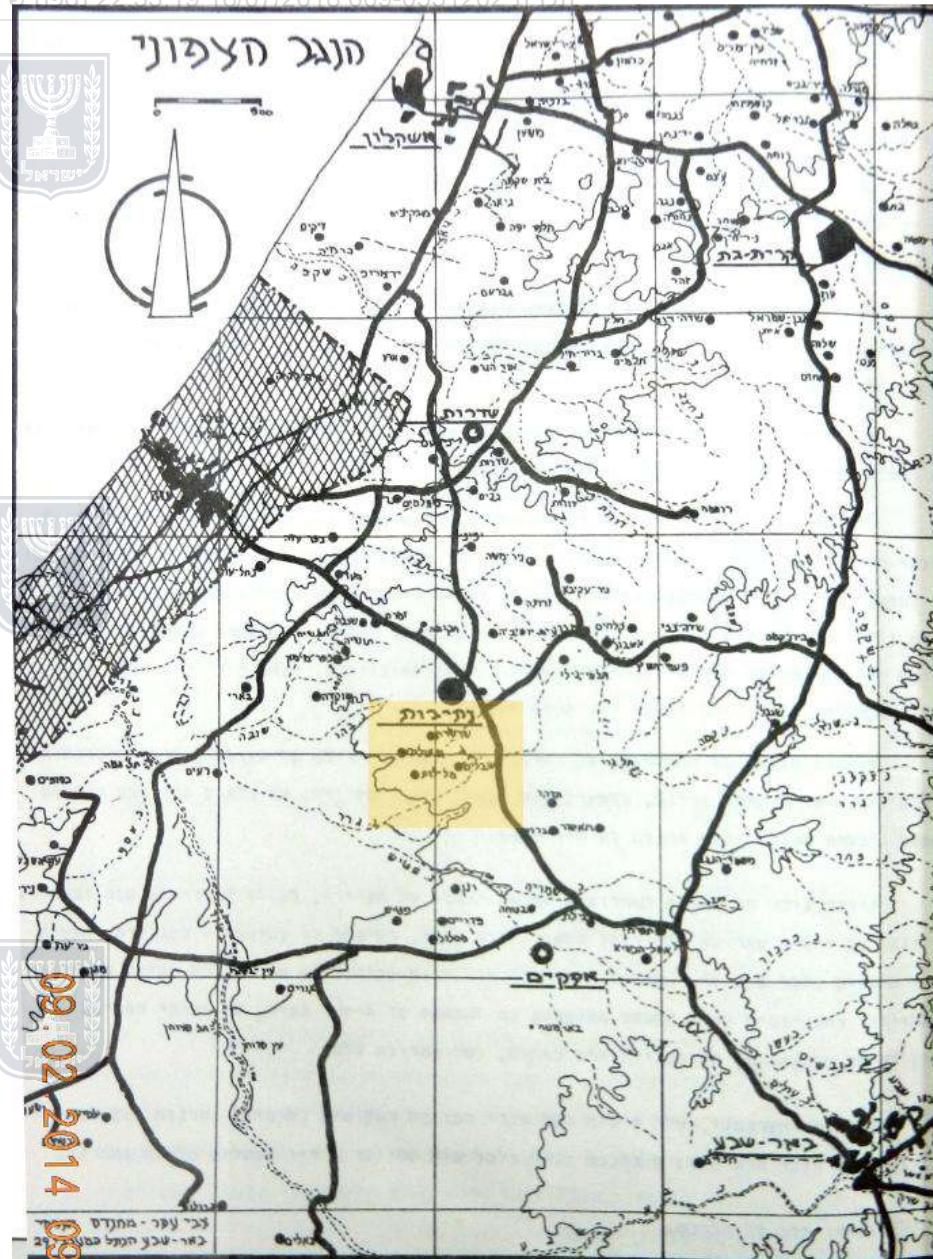
מתוך אתר עיריית נתיבות

רשויות מוניציפאליות בנגב הצפוני

מתוך סקר משנת 1965 שנערך ביוזמתה של המועצה המקומית נתיבות והוכן ע"י היועץ ההנדסי מר צבי עופר.

מתוך סקר משנת 1965 שנערך ביוזמתה של המועצה המקומית נתיבות והוכן ע"י היועץ ההנדסי מר צבי עופר.

נתיבות נוסדה בשנת 1956 בכוונה לשמש מרכז אזורי למועצות עזתה ושלחין. בעורפה של נתיבות ובסביבתה 24 ישובים חקלאיים המשתייכים לשתי המועצות. הישובים מתחלקים ל 19- מושבים אשר פרט לאחד הינם מאוכלסים עולים חדשים, קיבוץ אחד (סעד), שלושה מרכזים כפריים (מבועים, כפר מימון וגבעולים) וחווה חקלאית אחת (יזרעם).

אם נוסיף לישובים האלו את ישובי חבל מעון מתקבל גוש בן 30 ישובים חקלאיים. נתיבות עצמה הוקמה בשנת 1956 במגמה לשמש מרכז אזורי למועצות האזוריות עזתה ושלחין.

בשלב הראשון העיירה הייתה במסגרת המוניציפאלית של המועצה האזורית עזתה ורק לאחר שנתיים הוכרזה ברשות מוניציפאלית נפרדת וניתן לה השם נתיבות. מבחינת מועד הקמתה היא עיירה חדשה יחסית אשר ערד וכרמיאל חדשות ממנה. העיירה הוקמה על רמה בגובה 140 מטר המהווה את פרשת המים בין אגן הניקוז של נחל בשור בדרום ושל נחל שקמה בצפון. דרומה, מערבה וצפונה משתפלים פני הקרקע ומתמזגים עם שפלת החום ועם מרחבי הנגב הצפון מערבי. באופן כללי השטח הוא מישורי. כל האזור פרט לישובים סעד, בארי ותקומה לא היה מיושב יהודים לפני מלחמת הקוממיות, מרחבי בנגב הצפון מערבי היו נחלתם של הברואים הנודדים כאשר ישובי הקבע התרכזו לאורך הצועת החוף שבמערב. נתיבות נמצאת במרחק של כ- 15 ק"מ מהעיר עזה ובמידה מסוימת עשויה היא למלא באזור את תפקידה של עזה אשר כיום מחוץ לשטח המדינה, זאת אומרת, מרכז אזורי לנגב הצפוני. בתקופת השלטון הבריטי היה האזור חלק ממחוז באר שבע, בתקופה העות'מאנית היה חלק מהאזור בתחום מחוז עזה וחלקו המזרחי והדרומי היה חלק מהשטח הידוע השם: את - חיה, והיה נחלת הנוודים.

בתקופת השלטון הממלוכי היה רוב השטח מחולק בין ממלכת "זגה" ונחלתם של הנוודים. בתקופת הצלבנים, שלטונם כמעט ולא חדר דרומה מקו אשקלון-בית גוברין, רק לאורך שפלת החוף היו פזורים מספר ישובים קטנים שמרכזם היו בערי "גדרס" קרוב לעזה של ימינו ודרום השטח השתייך בחלקו לרזנות של יפו- אשקלון ובחלקו (החלק הדרום מזרחי והנגב בכללותו) בשם: "grande berrie".

הערבים כבשו את האזור בסביבות 634 כשהקרב המכריע התקיים בקרבת כפר קטן בשם דחון ומיקומו בקרבת נתיבות של ימינו. בתקופה הרומית והביזנטית היה האזור ברובו בשטח "יהודה" והיה מיושב במשך תקופה ארוכה ע"י יהודים.

בימי בית ראשון היה האזור בכללותו מחוץ לתחום הממלכה היהודית, בתוך פלשת. זהו האזור הנזכר בספר יהושע בשם "נגב הכרתי" בתחום העיירה אין למצוא שרידים קדומים חשובים.

בשטח חוות יזרעם ובשטח המושבים בית הגדי ותקומה ישנם שרידים קדומים מהתקופות הכלקוליתית והביזנטית, כמו כן שרידים מועטים מתקופת הברזל, היא תקופת בית ראשון. רוב השרידים החשובים של ישובים קדומים מרוכזים לאורך אפיקי הנחלים הראשיים שבאזור, נחל הבשור, נחל שקמה ונחל גרר. בדרך כלל לא היה האזור מיושב קבע בצפיפות, רק בראשית התקופה הביזנטית בין המאות השנייה לחמישית לתקופתנו נחרב היישוב ואזור היה חלק מיחידה מנהלתית מיוחדת בשם "סלטוס גרריתיקוס" שפירושו חבל גרר.

מתוך סקר משנת 1965 שנערך ביוזמתה של המועצה המקומית נתיבות והוכן ע"י היועץ ההנדסי מר צבי עופר.

רקע תכנוני -המשך:

בתוך אזור זה היו מספר ישובי קבע בגדלים שונים כשהחשוב מכולם הוא "אורדה", עיירה חשובה באותם הימים שהייתה קיימת על שטח המשתרע בין נתיבות ליזרעם, כמו כן, בתחום החבל היה ישוב בשם בית "הגידע" אשר לפיו נקרא המושב "בית הגדי" כיום. במרחק של מספר קילומטרים מכיון דרום מזרח נמצא תל גדול הידוע בשמו הערבי "תל אבו חוריירה". על ראש התל נמצא קבר אשר לפי המסורת המקומית הוא של אבו חוריירה, אחד מגדולי מצביעי האסלאם בתקופה הקדומה וחברו של מוחמד. אדם בשם זה, קבור במקומות רבים על פני העולם המוסלמי וכפי הנראה אין הקבר שעל התל קשור לאבו חוריירה האמיתי. על כל פנים, מקום זה שהתבסס בקרבת מעיינות נובעים, שבתוך נחל גרר, שימש כמקום ישוב קבע במשך אלפי שנים, מסוף תקופת האבן ועד לתקופה המוסלמית הקדומה, תל זה זוהה ע"י חוקרים מסוימים כמקומה של העיר גרר הנזכרת בספר בראשית.

זיהוי זה איננו סופי ויתכן גם שאיננו נכון, אי לכך, העובדה שהרומים והבזנטים השתמשו בשם גרר לכינוי החבל כולו מעיד על מסורת קדומה ומושרשת.

לשם נתיבות מתאים פסוק מספר ישעיה פרק נח'

"ובנו ממך חורבות עולם, מוסדי דור ודור תקומם וקורא; לך גודר פרץ משובב נתיבות לשבת.

"אי לכך וועדת השמות חשבה על ספר משלי כאשר כתבה את שם המקום "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום"

תכנית הבניה של משרד השכון לשנת 1964/65

תכנית הבניה של משרד השיכון לשנת 1964/65:

תכנית הבניה בעיירות הפתוח		תכנית הבניה בערים הגדולות ובישוב המבוסס	
140	מעלות	3790	הל אביב רבתי
118	טירת הכרמל	485	נתניה
160	קריית מלאכי	512	בת ים
330	בית שמש	424	חולון
590	קריית גת	272	הרצליה
180	שדרות	150	רמת השרון
130	נתיבות	673	פתח תקוה
300	ערד	580	עזה ובצרון
150	מצפה	2288	חיפה והקריות
500	דימונה	328	חדרה
180	קריית שמונה	1150	באר שבע
160	מגדל העמק	2828	ירושלים
110	חצור	440	לוד

ריכוז הבניה ומקורות תעסוקה בערים הגדולות עתידות להעמיד בסימן שאלה את עתידן של מספר עיירות פיתוח ולהפכן לריכוזים נכשלים.

מתוך סקר משנת 1965 שנערך ביוזמתה של המועצה המקומית נתיבות והוכן ע"י היועץ ההנדסי מר צבי עופר.

נתיבות קרובה יחסית לחוף הים, 14 ק"מ בקו אווירי, עובדה זו משפיעה על התנאים האקלימיים של המקום.

במקום אין תחנת תצפית ולכן הנתונים אשר להלן הם של שתי תחנות תצפית, אחת מערבית לנתיבות (ארז) והשנייה מזרחית לנתיבות (גילת). כמיות הגשם הן 350 מ"מ בממוצע רב שנתי, הלחות נעה בין 60%-65% בממוצע השנתי. הטמפרטורות הממוצעות של החודש החם ביותר הן 25 מעלות ושל החודש הקר ביותר 12 מעלות. במשך השנה כ- 35 ימים בעלי אופי שרבי אבל יותר מאשר 3-5 ימים של שרב כבד. הרוחות השולטות הן המערביות והדרום מערביות. האזור נהנה מכמויות גדולות של טל ויש בממוצע 160 לילות עם טל במשך השנה.

נצול שטחי הבניה למגורים 1.3.1965

ה נ צ ו ל	השטח ב-מ ²	מספר יחידות
בניה חד-קומתית קיימת	367.954	670
בניה רב קומתית קיימת- בבניה ומחכנון (רובע ג')	81.100	1018
ב ס " ה	454.054	1688

נצול השטחים הבנויים באחוזים 1.3.1965

ה ש מ ו ש	% מהשטח הבנוי	% ממספר יחידות
בניה קימת חד-קומתית	81.0%	33.2%
בניה רב קומתית- קיימת בבניה ובחכנון (רובע ג')	19.0%	66.8%

צפיפות הבניה נסו 1.3.1965

ה ש מ ו ש	שטח	מס' יחידות	יחידות/דונם
בניה קיימת חד-קומתית	367.954	670	1.8
רובע ג'	86.100	1018	11.8

תוצאה אחרת של הפיזור הרב הם קשיי הפיתוח, סלילת כבישים ומדרכות, התקנת ביוב מרכזי וכו'. אם בממוצע נופל על יחידת דיור 125 מטר רבוע כבישים ומדרכות למעשה המספר הוא כפול, הואיל ולפי החוק אין אפשרות להטיל את ההשתתפות בסלילת כבישים ומדרכות על מגרשים ונכסים שאינם גובלים במישרין עם הכביש. יתר על כן לכשליש מכלל בתיה של נתיבות אין גישה ישירה מהרחוב לחצר. הגישה היא דרך מעברים צרים באורך שבין 15 ל 25 מטר שאין איש דואג להם, מעברים אלה שטחם הכולל מגיע לכדי 12 דונם משטח העיר. כמעין שטח הפקר שמעמדם החוקי הוא מעורפל ביותר.

צורת התכנון של העיירה מכבידה גם מבחינה תקציבית, דרכי הגישה הארוכים הארכה מיוחדת של צנרת הספקת המים, הביו, קווי החשמל וכו', מכבידים מאוד על תקציבה הדל של העיירה. מצב זה מביא אותנו לפני הברירה כיום 8 שנים מראשית קיומו של היישוב, יש צורך להועיד חלקים ניכרים ממנו לתכנון מחדש, אם חושבים ברצינות להקנות ליישוב זה אופן אורבאני מתקבל על הדעת.

מתוך סקר משנת 1965 שנערך ביוזמתה של המועצה המקומית נתיבות והוכן ע"י היועץ ההנדסי מר צבי עופר.

מחוך סקר משנת 1965 שנערך ביוזמתה של המועצה המקומית נתיבות והוכן ע"י היועץ ההנדסי מר צבי עופר.

מן הסיכום של החומר העובדתי אשר הצלחנו לרכז לגבי העיירה מצטיירת לפנינו התמונה הבאה:

- התכנון והביצוע של שלב א' (הכוונה לשכונה הראשונה המאוכלסת) היה כפרי.
- בתכנון המוקדם של העיירה, ניתן משקל גדול מדי ליכולת הכלכלית של העורף החקלאי, הן מבחינת קליטת כוח עבודה והן מבחינת כוח הקניה.
- לא נעשה דבר כדי לממש הלכה למעשה את ייעודה של נתיבות כמרכז אזורי.
- האכלוס של נתיבות נעשה ללא כל תכנון.
- אם לא יכול שינוי יסודי בנתונים הקיימים, ובהרכב האוכלוסייה ומספרה, לא תתכן הרחבת התעשייה בקנה מידה גדול, הראוי לעיר מתפתחת ואף הפיתוח העירוני יקפא על שמריו.

במצב הקיים כפי שהוא משתקף במציאות לפנינו 2 דרכים:

- חיסול העיירה ע"י פיזור האוכלוסייה והעברתה למקומות אחרים.
- ניתוח קיצוני המתבסס על תוכנית מרחיקת לכת לפיתוח המקום בעשור הקרוב. הואיל והדרך הראשונה איננה מעשית משלל סיבות, יש לבחור בדרך השנייה תוך שיתוף פעולה מקסימאלי של כל הנוגעים בדבר, לשם כך נראית לי אפשרות ויחידה והיא הקמת רשות מיוחדת שמתפקידה יהיה לשקם את העיירה וכן להגשים את תוכניות הפיתוח אשר יקבעו.

עבודת הרשות המוצעת צריכה להתחלק ל 2 שלבים:

א. ת כ נ ו ן

ב. ביצוע והגשמת התוכניות

למרות הביקורת הקשה על התפיסה התכנונית אשר הביאה להקמתן של "המרכזים" האזוריים בעלי האופי העירוני, נראה שדווקא רעיון זה במקרה הנדון יכול לשמש כנקודת מוצא לשיקום ותכנון המקום.

בנגב הצפוני הוקמו 3 עיירות אשר למרות ההבדלים הכמותיים ביניהן, שווים מבחינה מהותית.

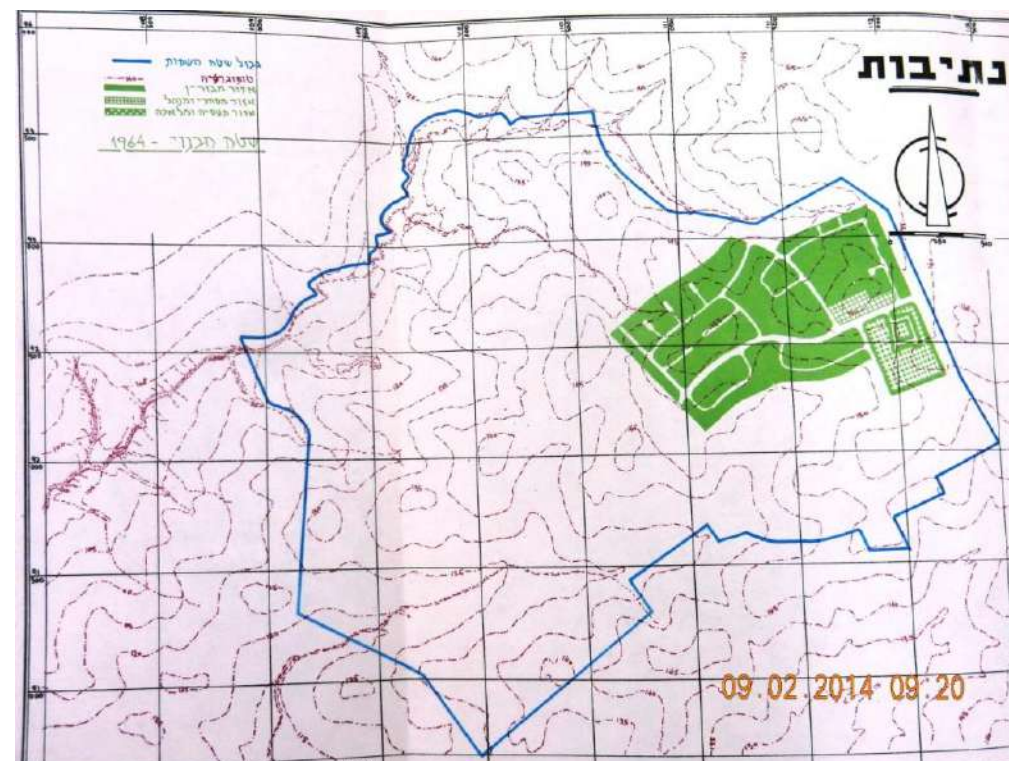
ברור שבמידה ויש מקום להקמת מרכז עירוני לנגב הצפון מערבי, מיקומה הגיאוגרפי של נתיבות מצביע דווקא על המקום הזה כמקום המתאים ביותר הן מבחינת מיקומה והן מבחינת קיומה הסמוך לצמתי הדרכים המרכזיות ביותר של האזור.

מרכז כזה חייב לרכז בתוכו את כל הפעולות הכלכליות, התרבותיות, והשירותים עבור כל האזור, כולל המועצות האזוריות עתה, מרחבים, שער הנגב וחבל מעון והבשור.

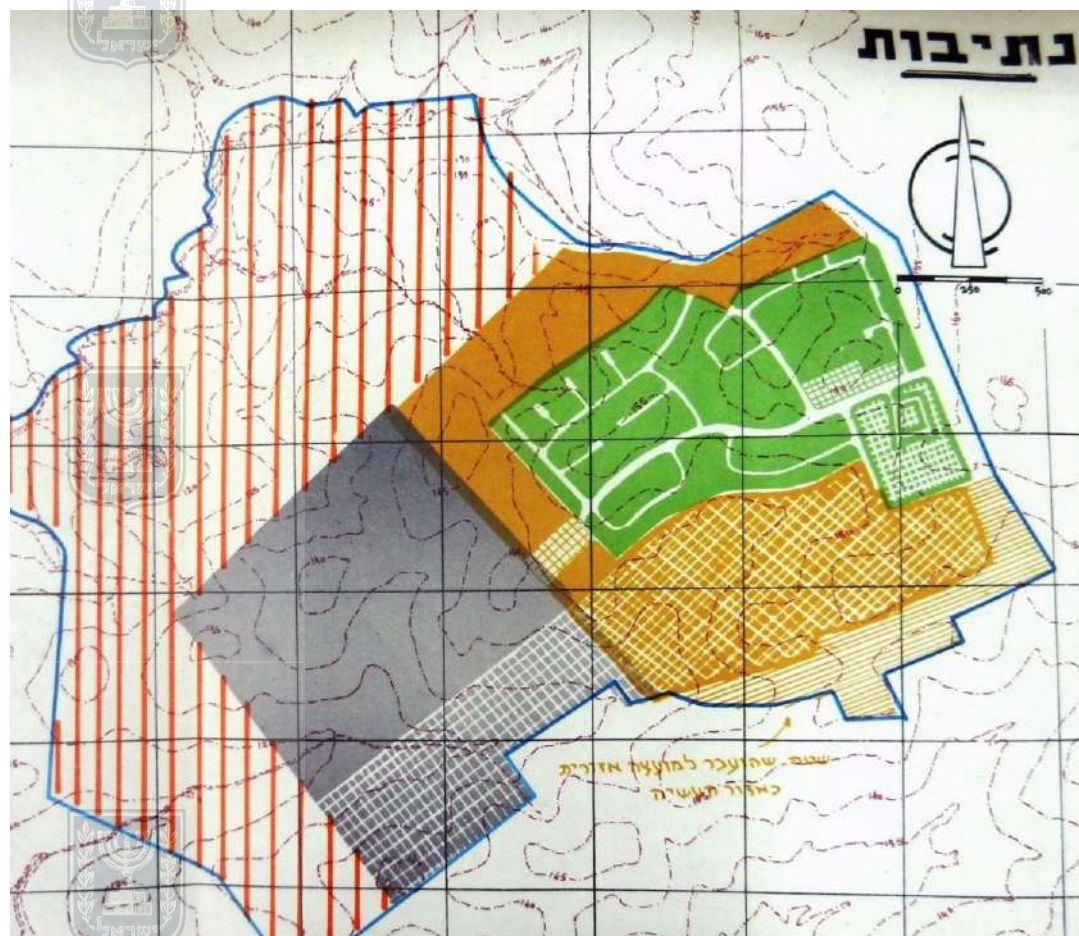
לשם השגת המטרות הנ"ל חייבים לקבוע הנחיות ברורות לגבי גודלה, אופייה וצורתה של העיירה.

שטח שיפוט העיר ב- 1964

שלבי פיתוח המתוכננים משנת 1964

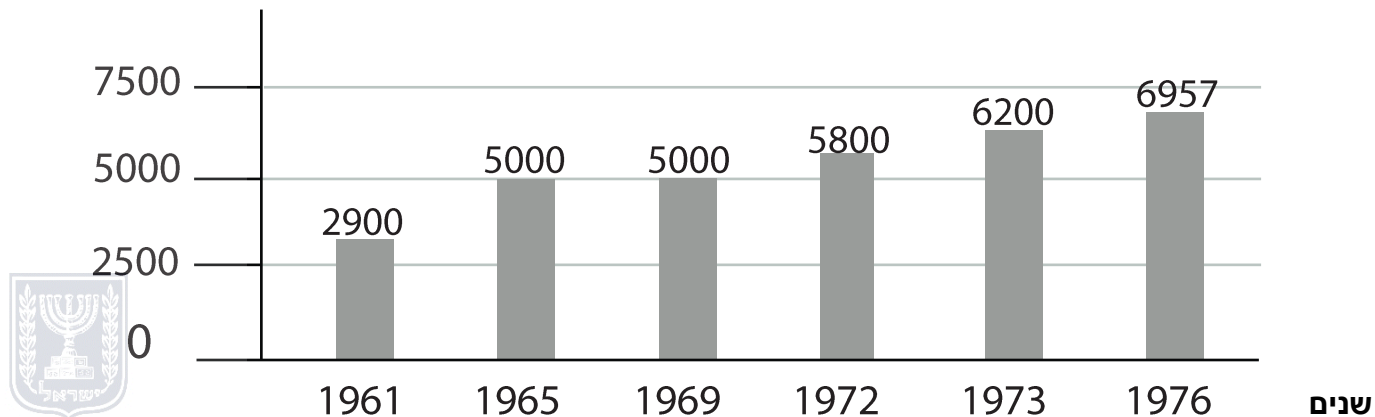

מקרא:

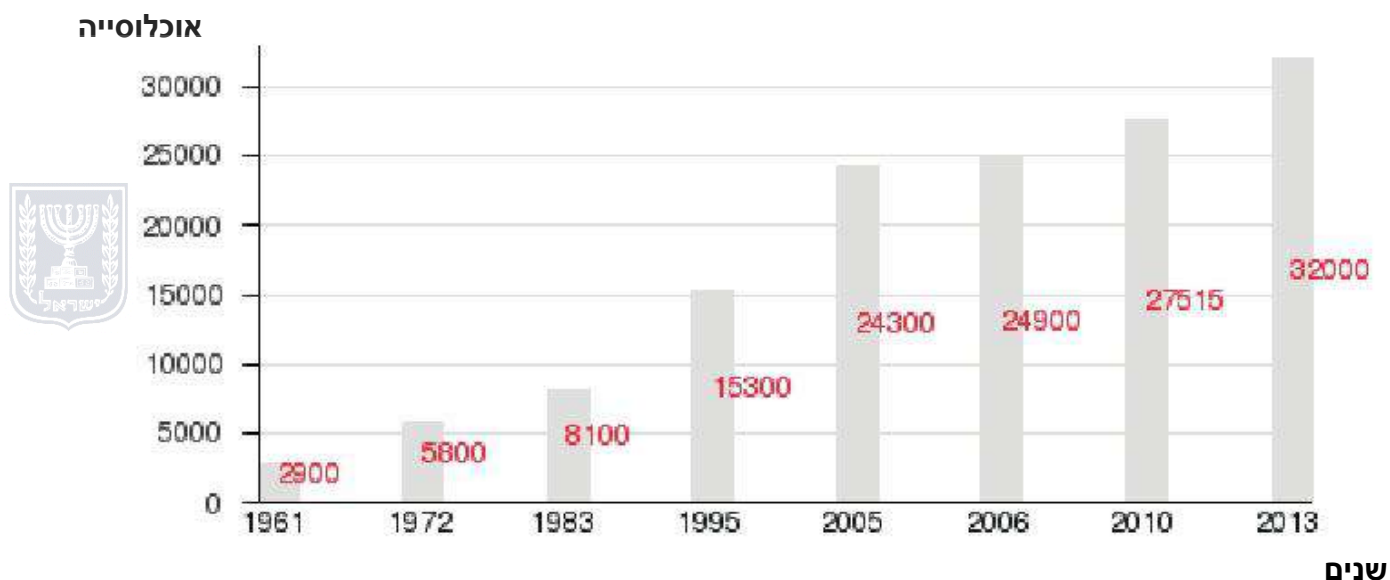
שטח פיתוח במהלך ומיד אחרי 1964	גבול שטח השיפוט	
אזור מגורים	שטח בנוי בשנת 1964	
מסחר ומנהל	אזור מגורים	
תעשיה	מסחר ומנהל	
שטח פיתוח לאחר 1964	תעשיה	
רזרבה קרקעית נכון ל- 1964		

אוכלוסייה

גידול האוכלוסייה מההקמה ועד היום:

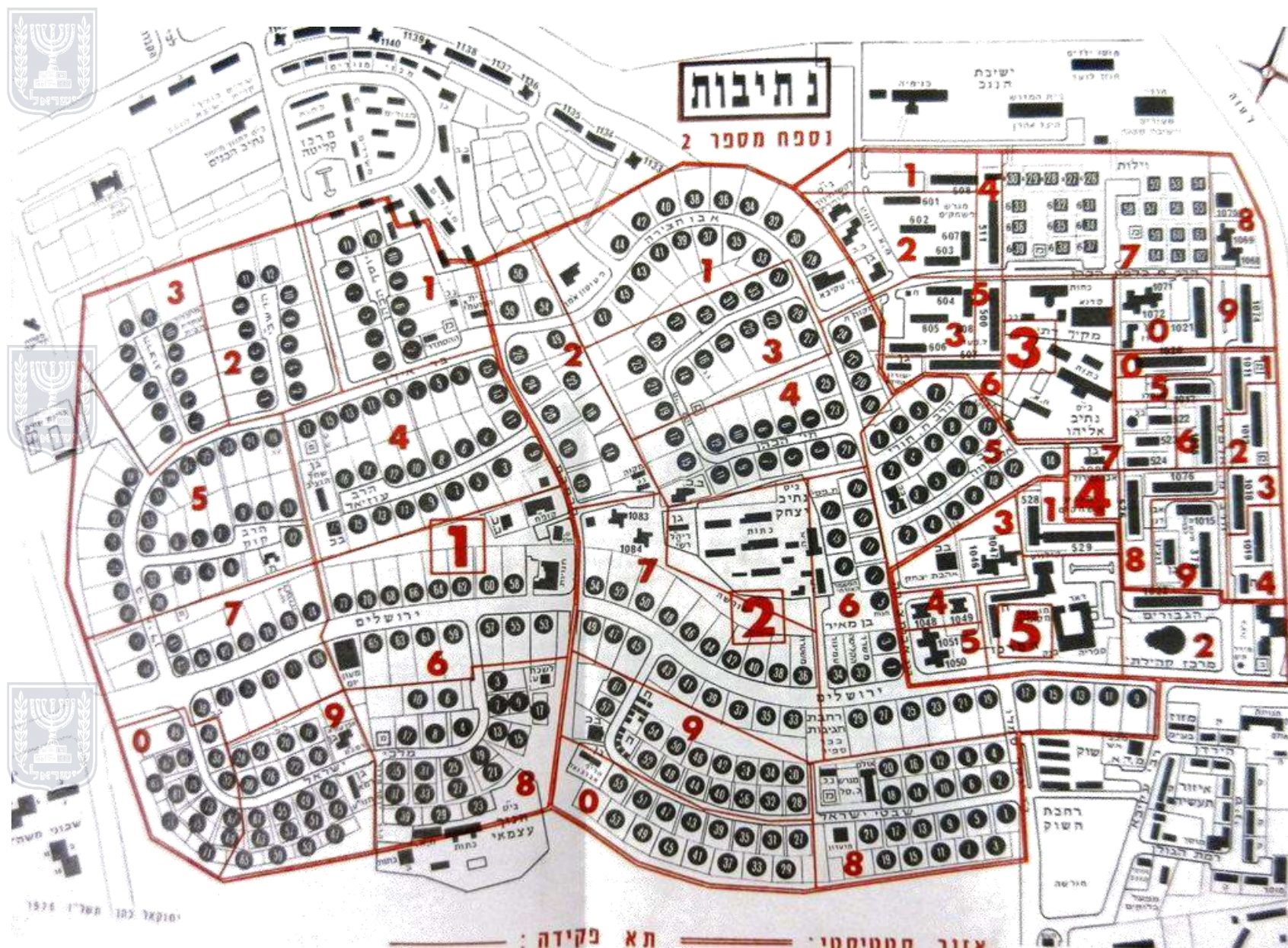

<u>נתיבות</u>			
מאז הקמתה של נתיבות בסנה 1956 ועד סוף שנה 1961 נבנו 61 דירות. מתוך זה 588 דירות לשיכון עולים ו-26 דירות במסגרת החסכון לבנין.			
להלן טבלה המסקפת את היקף הבנייה למגורים בנתיבות מאז ה ועד סוף 1961 (המקור: הדו"ח של משרד השיכון):			
<u>מס' הדירות</u>	<u>מס' החדרים</u>	<u>הסטה הכללי (ממ"ר)</u>	<u>שטח ממוצע של דירה (ממ"ר)</u>
<u>עולים</u>			
74			
326	626	12,003	37
76	168	2,865	38
50	100	2,086	42
32	64	1,664	52
30	60	1,100	37
588			
<u>חסכון לבנין</u>			
26	78	1,424	55
614			
140 דירות (100 לקליטה עליה ו-40 מפעל חסכון לבנין) נמצאות עלבים שונים של בניה .			

ניתן להסיק כי בשנותיה הראשונות של העיר עיקר יחידות הדיור הכילו 2 חדרים ושטחים היה בממוצע 45 מ"ר.

מתוך: מחקר על גודלן ואיתורן של עיירות פיתוח, המכון לחקר הבנייה והטכניקה

אגודת האינג'נירים והארכיטקטים בישראל, 196

מתוך סקר רמת הפיתוח נתיבות- 1974, משרד ד.זסלבסקי ושות'- מהנדסים בע"מ, הארכיון לתולדות ההתיישבות בנגב ע"ש דוד טוביהו

תצלומי אוויר

סימון: רחוב ירושלים

צילום אוויר היסטורי 1974

צילום אוויר עדכני

סימון: רחוב ירושלים

תצלומי אוויר

נתיבות | תיעוד מקדים | אדריכל ארי אברהמי

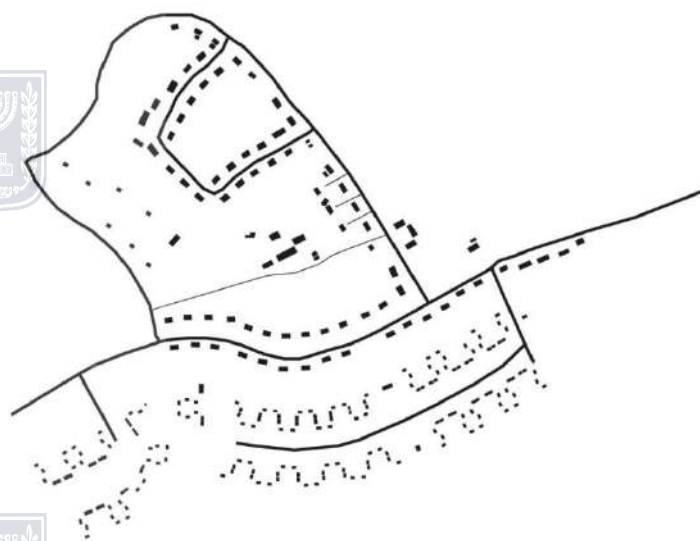
שלבי גידול והתפתחות נתיבות

על פי צילומי אוויר לאורך השנים 1956-1974

1956

מקרא:

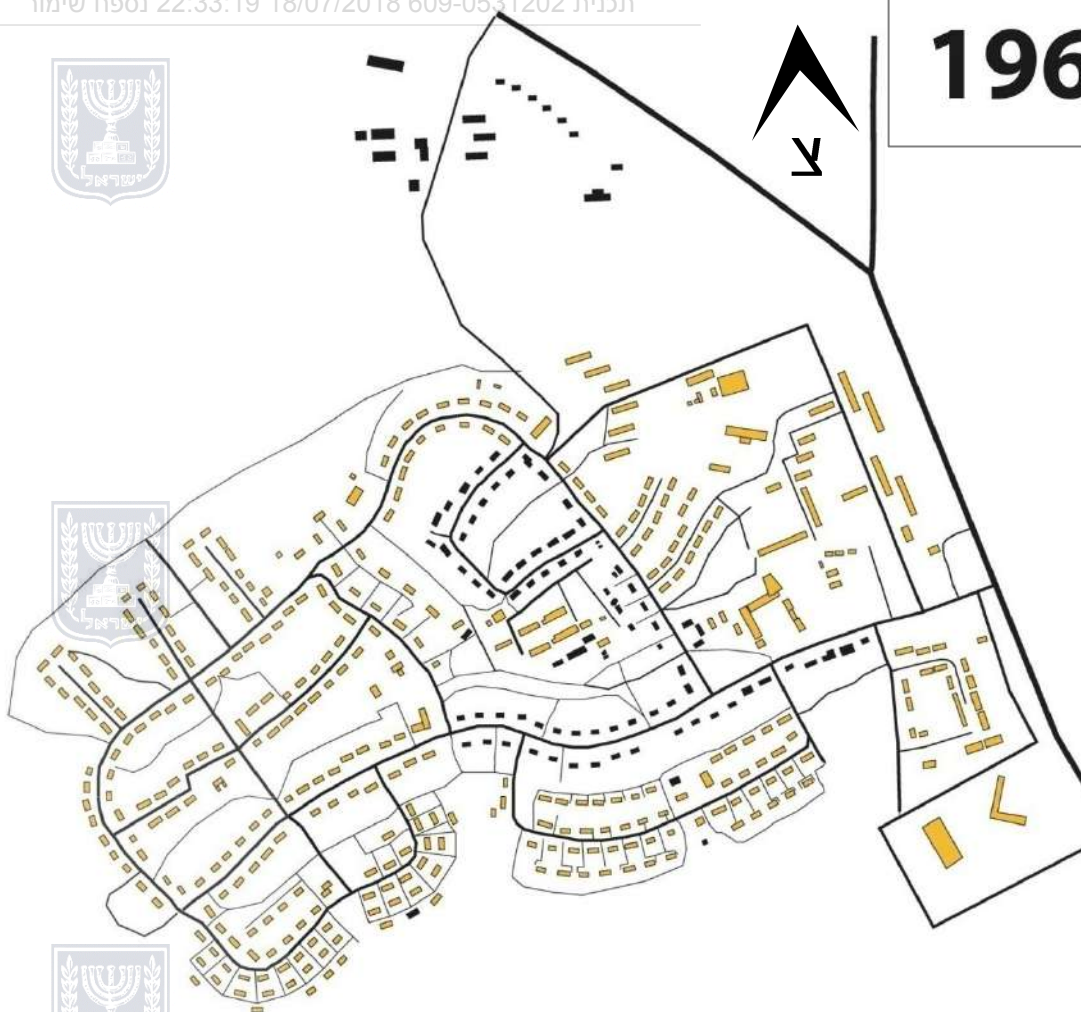
מבנים שהוקמו עד 1956

נתיבות | גידול והתפתחות

נתיבות | תיעוד מקדים | אדריכל ארי אברהמי

1965

מקרא:

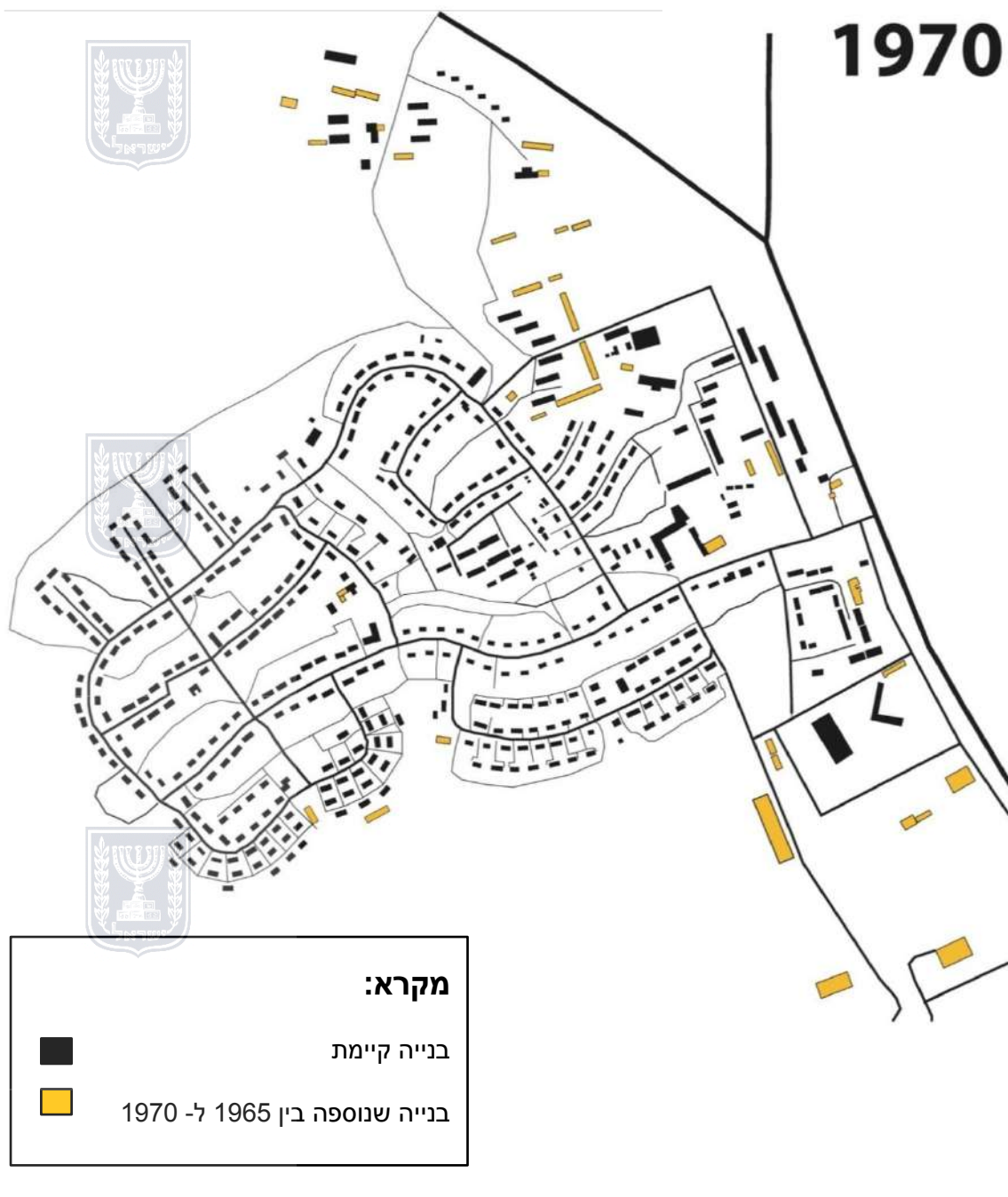

בנייה קיימת

בנייה שנוספה בין 1956 ל- 1965

1974

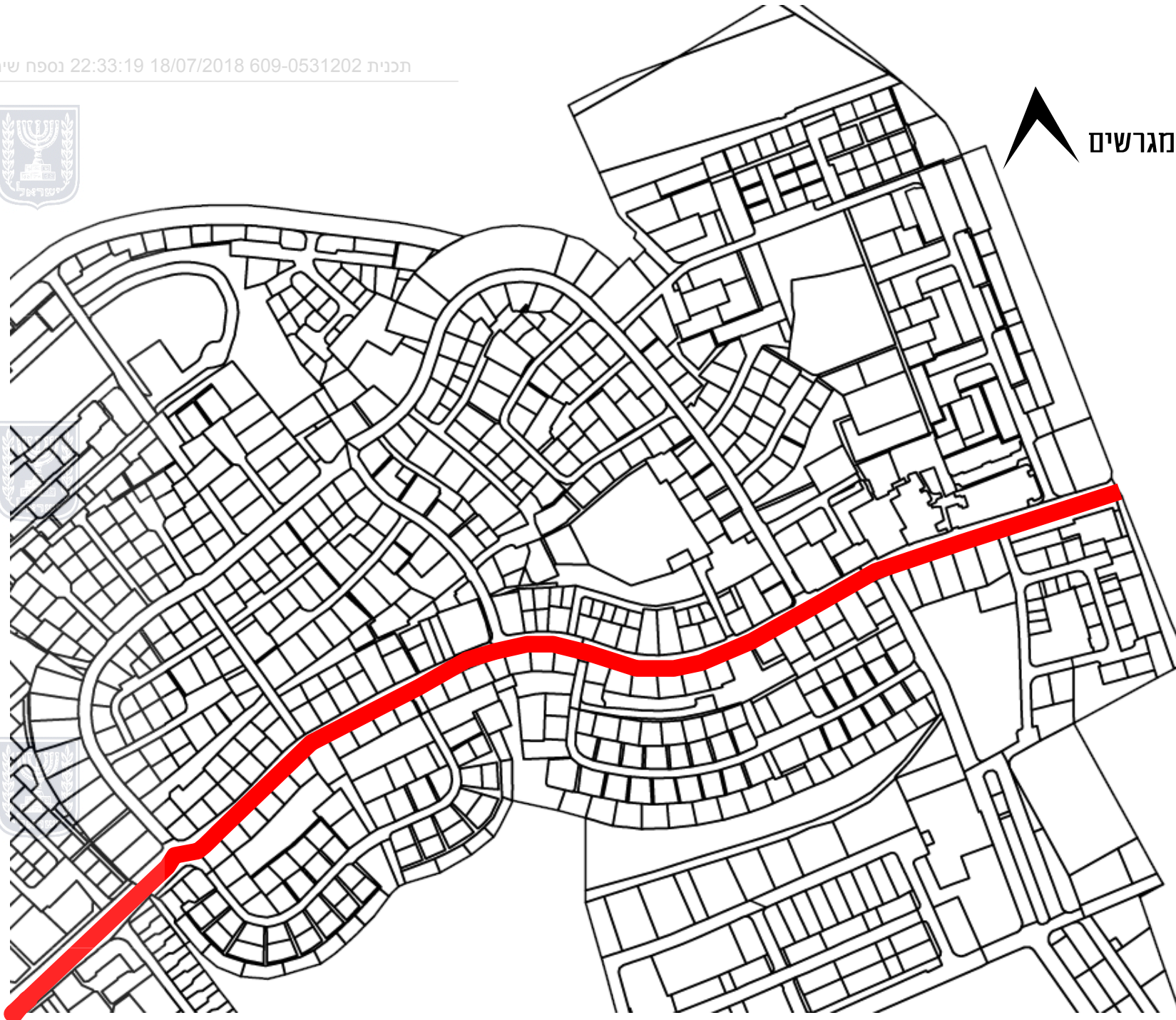

מחקמי הבינוי של העיר הוותיקה

ומבנים שנסקרו

1956-1974

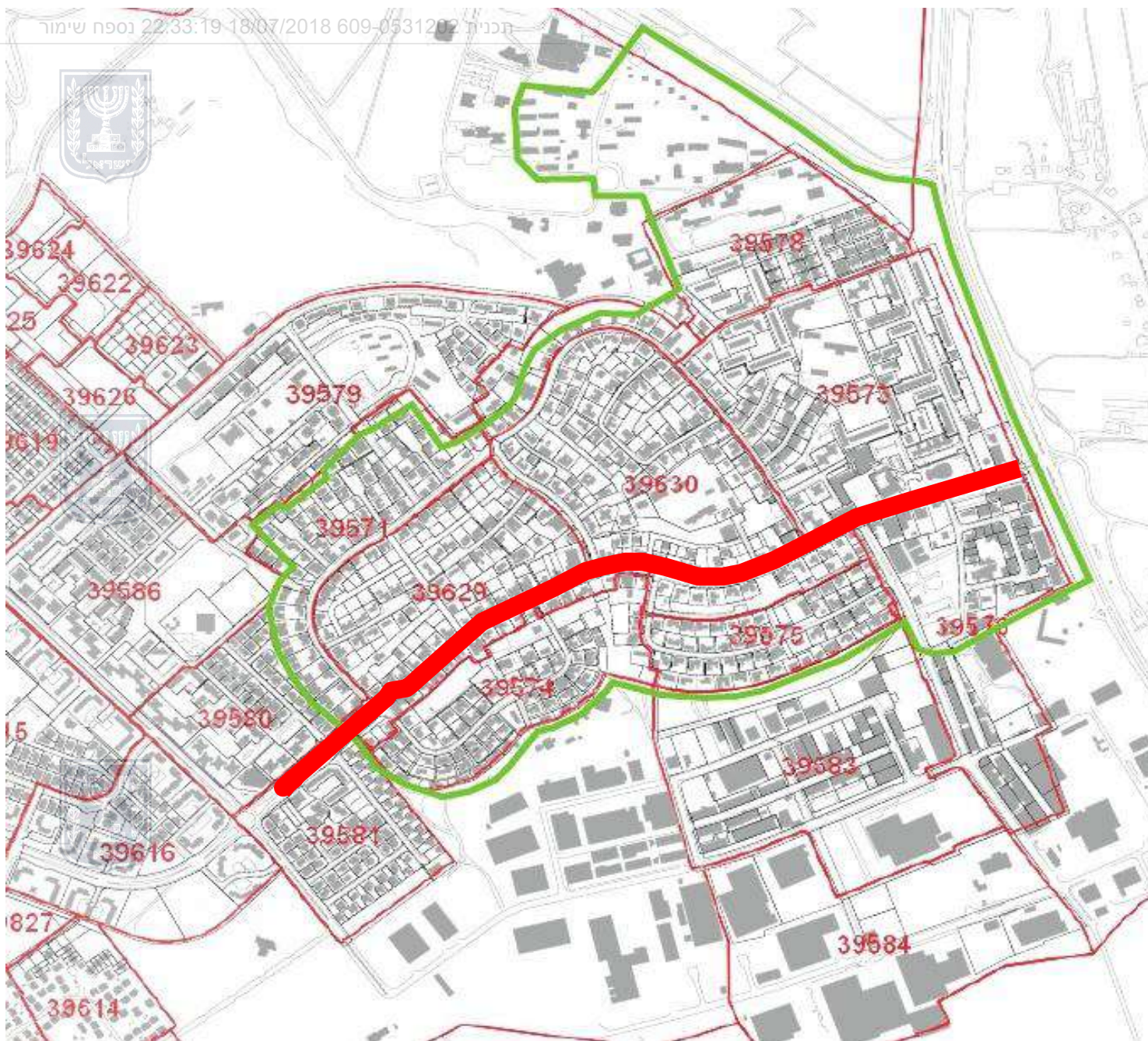
העיר הוותיקה - חלוקה למגרשים

העיר הוותיקה - מבנים

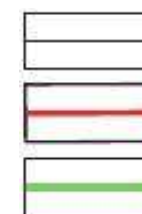

חלוקה לגושים וחלקות:

סימון תחום הסקר

מקרא

קו גבול חלקות

קו גבול גוש

תחום סקר השימור

בית הרב אבו חצירא 4

● מבנים להתייחסות שימורית

1. מגדל המים
2. אנדרטת ילדי אוסלו
3. בית כנסת "דרכי רפאל"
4. בית הרב אבו חצירא

3 בית כנסת דרכי רפאל

1 מגדל המים

2 אנדרטת ילדי אוסלו

● מבנים שנסקרו ונמצאו לא ראויים להתייחסות שימורית

5. המתנ"ס
6. עיריית נתיבות
7. השוק המקורה הישן
8. מרכז מסחרי ברחוב הרמב"ם

צילומים של העיר הוותיקה בראשיתה

1956-1974

עזתה בשנת הקמתה 1956:

שם: ימיה הראשונים של נתיבות

תיאור: בניינים ראשונים ברחוב אלפסי כאשר הבניינים שמימין ומשמאל לא קיימים כיום

תאריך צילום: משנה 1960 עד שנה 1970

שם הצלם: גבריאל מימון

מרכז להבה נתיבות, מאלבום משפחת רוט, נתיבות. מתוך אתר פיקיוויקי

שם: תזמורת המשטרה בחג העצמאות
תיאור: תזמורת המשטרה ברחוב אלפסי ליד מגדל המים,
בתהלכות חג העצמאות שבה צעדו ילדים ומבוגרים
וכן קבוצות מאורגנות מבתי-ספר, מפעלים ועוד.
תאריך צילום: משנה 1960 עד שנה 1969
שם הצלם: באבי מימון
מרכז להבה נתיבות, מאלבום משפחת רוט, נתיבות.
מתוך אתר פיקיוויקי

שם: אזור התעשייה בנתיבות
תיאור: אזור התעשייה בנתיבות, צולם מבניין מד"א,
ברקע מפעל טקסטיל
תאריך צילום: משנה 1960 עד שנה 1962
שם הצלם: באבי מימון
שם תורם הצילום: מרכז להבה נתיבות מרכז להבה נתיבות,
מאלבום משפחת רוט, נתיבות.
מתוך אתר פיקיוויקי

שם: בית בנתיבות
תיאור: בית בשנים הראשונות של נתיבות
תאריך צילום: שנה 1964
שם הצלם: יצחק רוט
מרכז להבה נתיבות, מאלבום משפחת רוט, נתיבות.
מתוך אתר פיקיוויקי

בית הספר הראשון בנתיבות - ביה"ס "אחוזה"
תאריך צילום: שנה 1959
מתוך אתר עריית נתיבות

שם: בשבילי העיירה

תיאור: רוכבי אופניים בשבילי העיירה

תאריך צילום: שנה 1964

שם הצלם: יצחק רוט

שם תורם הצילום: מרכז להבה נתיבות מרכז להבה נתיבות, מאלבום משפחת רוט, נתיבות.

שם: שוק בנתיבות

תיאור: השוק העירוני בימיה הראשונים של נתיבות ליד צומת הרחובות רמב"ם-ירושלים

תאריך צילום: משנה 1960 עד שנה 1970

שם הצלם: מימון גבריאל

מרכז להבה נתיבות, מאלבום משפחת רוט, נתיבות.

מתוך אתר פיקיוויקי

שם: כביסה ובניין

תיאור: אמו של הצלם תולה כביסה בחצר הבית, כשברקע הולך ונבנה ביהכ"נ המרכזי של נתיבות (שטיבלאך) - בית יעקב, ע"ש יעקב חסן שנהרג בתוניס,

בשליחות הסוכנות היהודית

תאריך צילום: משנה 1968 עד שנה 1970

שם הצלם: באבי מימון נתיבות מרכז להבה נתיבות, מאלבום משפחת רוט, נתיבות.

מתוך אתר פיקיוויקי

תיאור: HOUSE FRONT OF A BLOCK OF FLATS AT NETIVOT, NEGEV

תאריך צילום: מרץ 1972

שם הצלם: מילנר משה

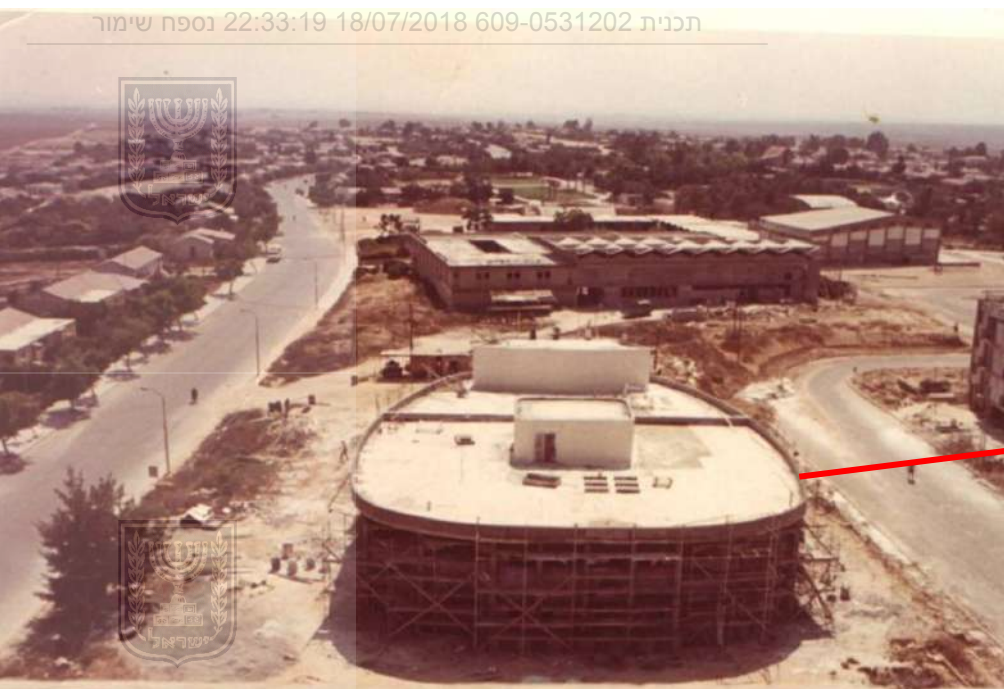
מתוך אוסף התצלומים הלאומי, משרד ראש הממשלה, לשכת העיתונות הלאומית

שם: פורים 1972 בנתיבות
תיאור: ילדים בתחפושות תוצרת בית
תאריך צילום: שנה 1972 חודש 05
שם הצלם: עמרם עמר
מרכז להבה נתיבות, מאלבום משפחת רוט, נתיבות.
מתוך אתר פיקיוויקי

שם: חלקת אדמה לכל ילד
תיאור: בגינת הבית הוקצתה לכל ילד חלקה לצורך גידול פרחים ודשא
תאריך צילום: שנה 1973
שם הצלם: יצחק רוט
מרכז להבה נתיבות מרכז להבה נתיבות, מאלבום משפחת רוט, נתיבות.
מתוך אתר פיקיוויקי

שם: הקמת המתנ"ס

תאריך צילום: תחילת שנות השבעים

מתוך אוסף התצלומים הלאומי, משרד ראש הממשלה, לשכת העיתונות הלאומית

שם: מגדל המים

מתוך אוסף התצלומים הלאומי, משרד ראש הממשלה, לשכת העיתונות הלאומית

מפעל ההדנה מקיף תלמידי כל מוסדות החינוך בעיר

בית הכנסת המרכזי לעולי סוניסיה "בית יעקב" על שם יעקב חסן הי"ד

בית הכנסת המרכזי לעולי מרוקו "אור הזיית"

בניינים יסודיים ממ"ד על שם אלי כהן הי"ד

בית התרבות, ולידו הספרייה העירונית ע"ש ר' משה צבי שקדיאל ז"ל

בית מועצת הפועלים

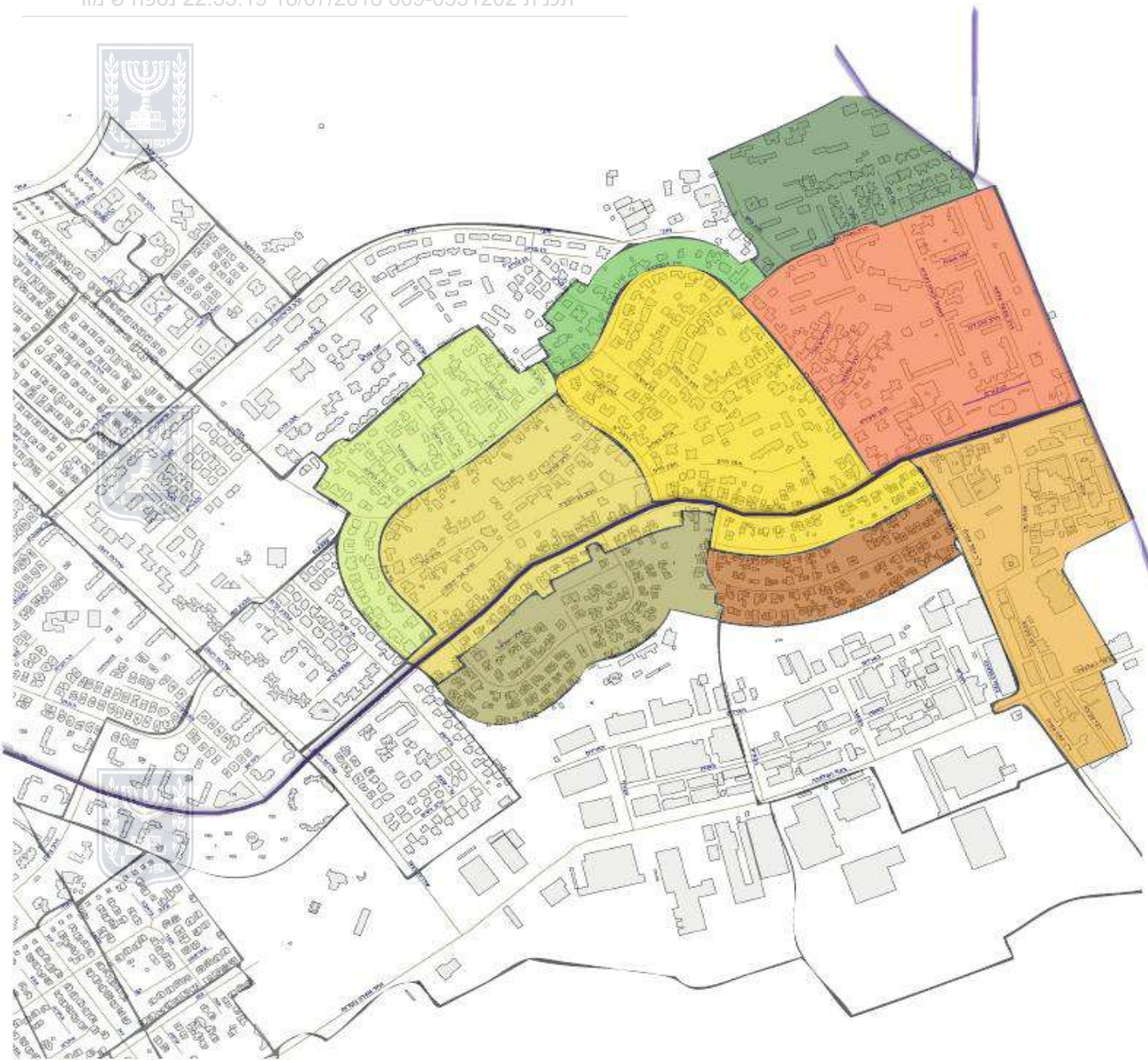

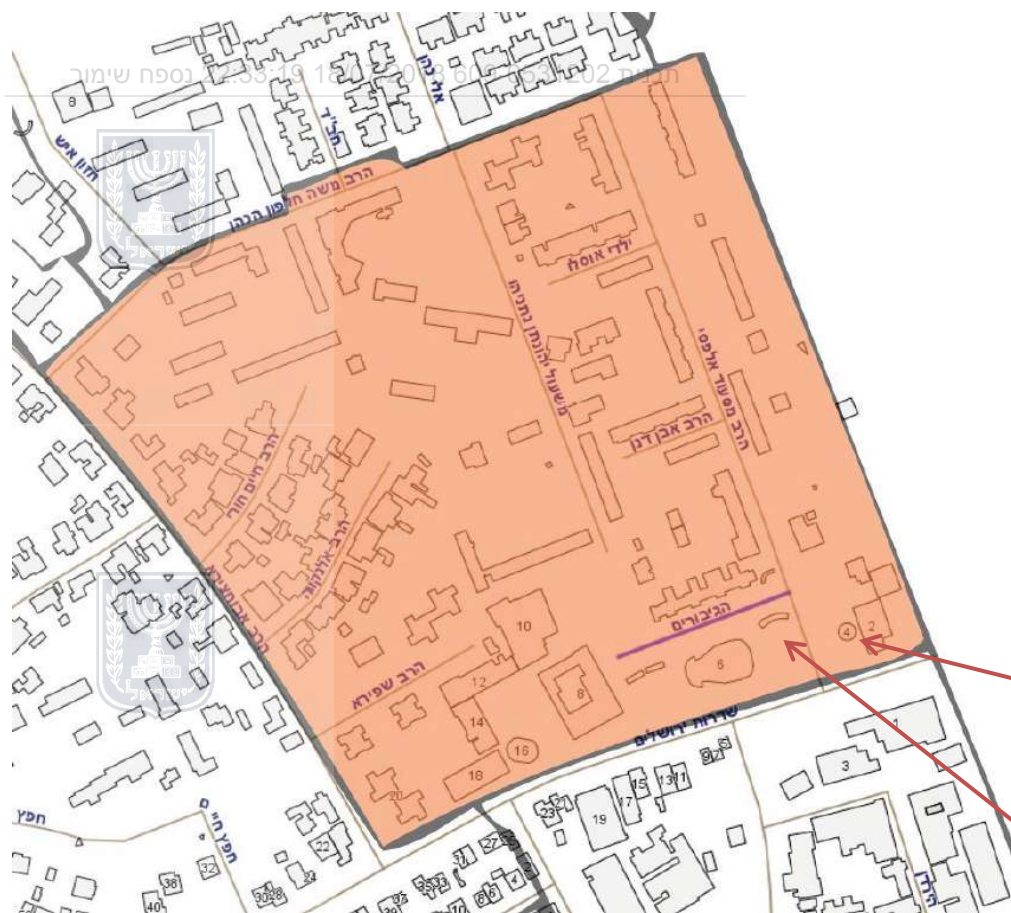
סקר קרקעי בשכונות העיר הוותיקות

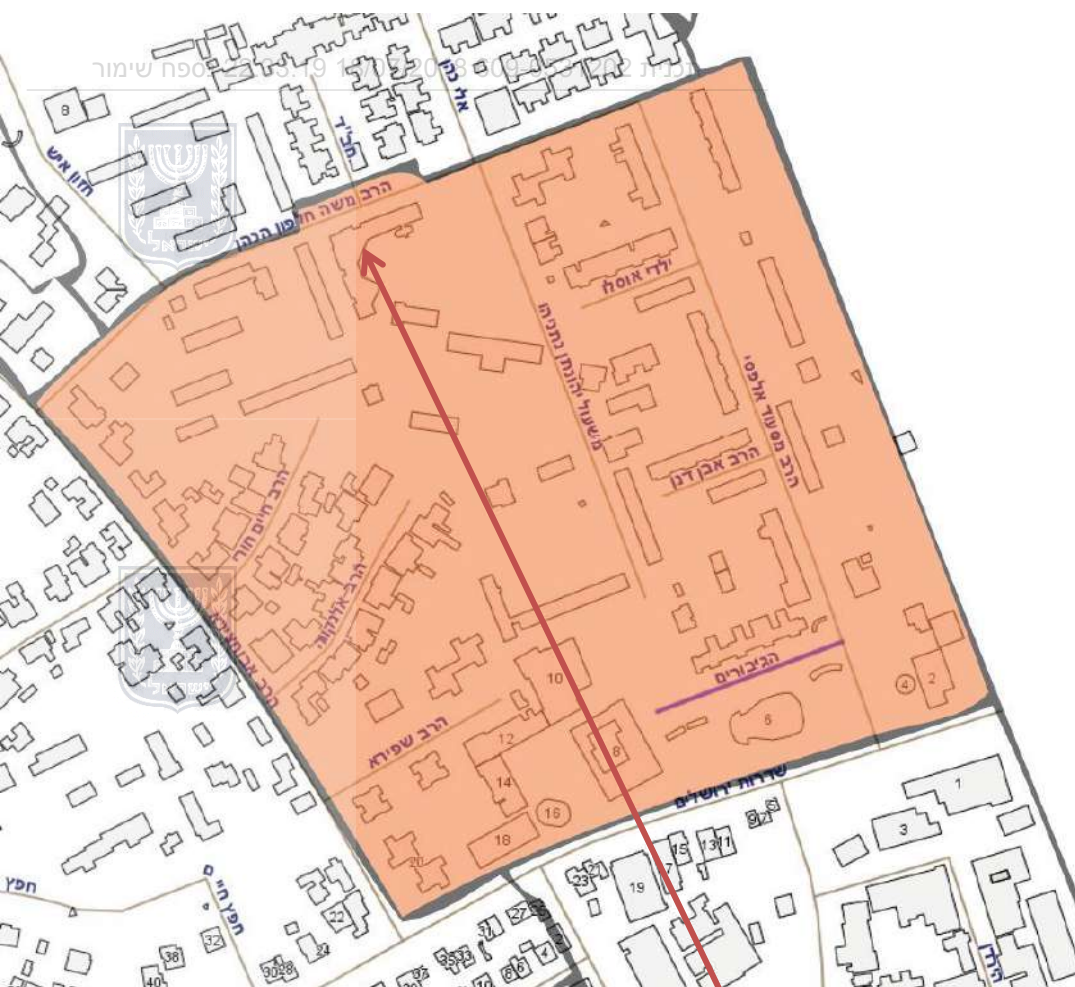
חלוקת אזור הסקר לשכונות

הכניסה לעיר ושדרות ירושלים:

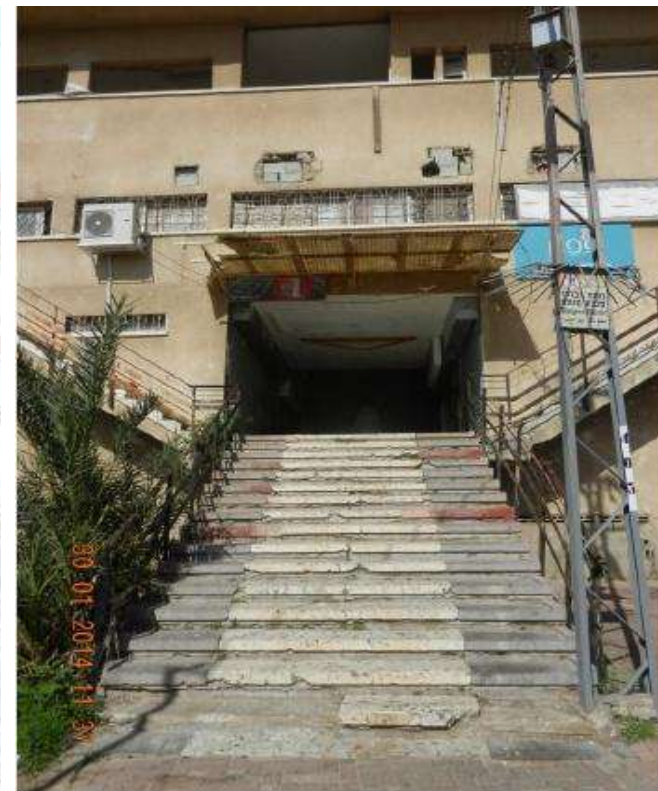
סביבת רחוב הרב מסעוד אלפסי:

ישיבת הנגב

המרכז המסחרי הישן והשוק:

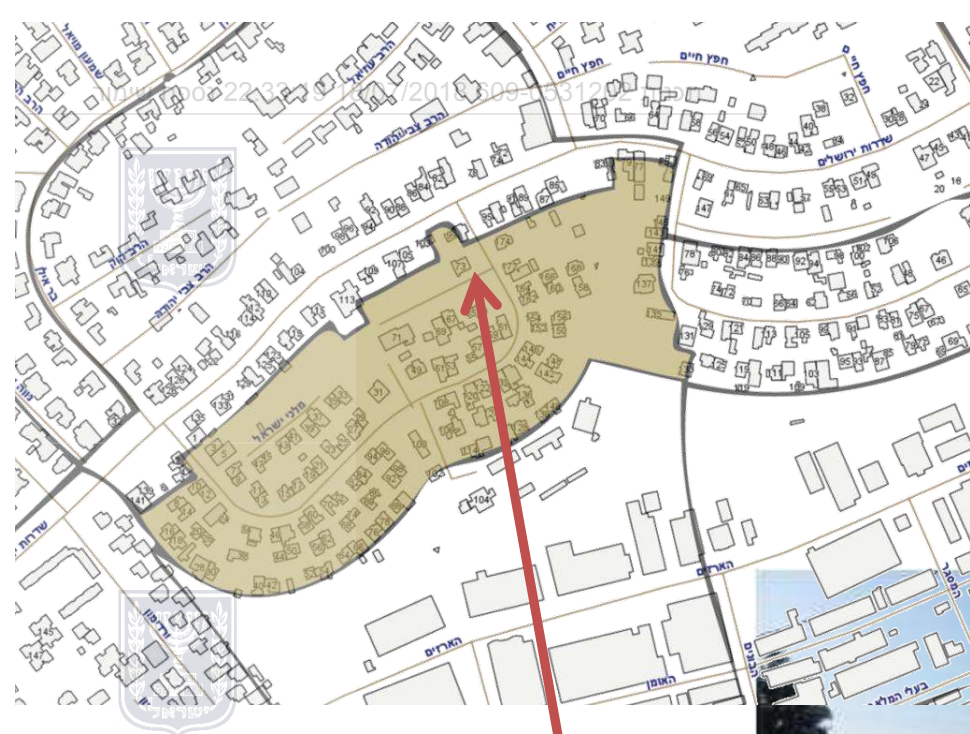

סקר קרקעי בשכונות העיר הוותיקות

נתיבות | תיעוד מקדים | אדריכל ארי אברהמי

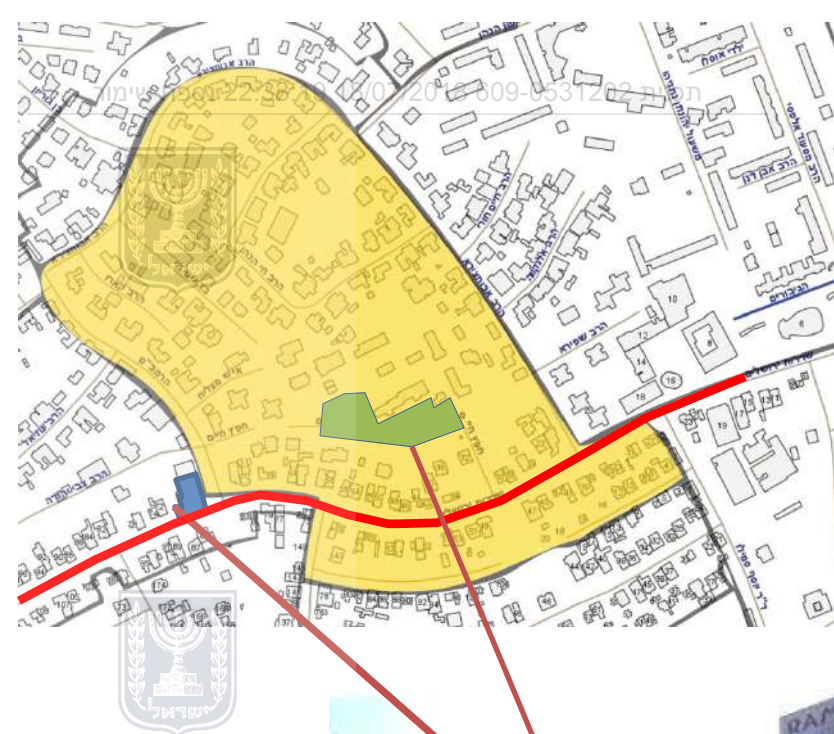

בית כנסת "בית אברהם"

מתחם מסחרי על רחוב הרמב"ם וסביבת גן מאיר:

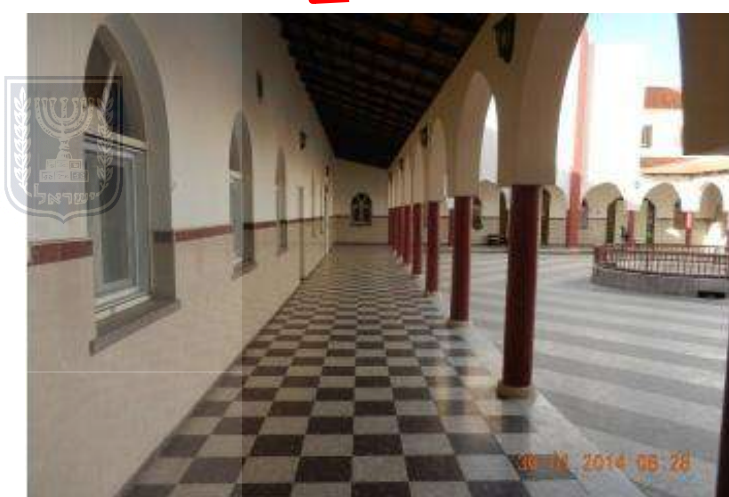
סקר קרקעי בשכונות העיר הוותיקות

נתיבות | תיעוד מקדים | אדריכל ארי אברהמי

תאריך: 2018-05-31 18:07:22 נספח שימור

בית הכנסת "דרכי רפאל" ליוצאי ג'רובא:

לאחר סקר קרקעי, לימוד תוכניות האב השונות, השוואת צילומי אויר וניתוח השינויים בגידול ובפיתוח, מתקבלת התמונה הבאה:

1. נתיבות הוקמה בשנת 1956 במגמה לשמש מרכז אזורי למועצות האזוריות עזתה ושלחין.

בפאזה של הקמתה ב- 1956 לא היו מבנים או רקמות בינוי שיש לשמרם. הישוב היה מורכב משלד של דרכים (שאחר כך הפכו לרחובות) וצריפים. הצריפים הפכו במשך הזמן למבנים חד קומתיים עם גגות רעפים.

כפי שקרה במספר מיקרים של "ערים חדשות" שתחילתן כמרכזים לסביבה הכפרית הקיימת גם במקרה של נתיבות, רעיון המרכז האזורי ננטש לטובת ישוב עירוני עתידי. הפיתוח והבנייה העיקריים קרו בין השנים 1956-1965. היה גם גידול רציף באוכלוסיית היישוב כפי שמראה טבלת גידול האוכלוסין.

2. מבני המגורים היוו את עיקר המסה הבנויה של הישוב בתחילתו. הצריפים של הישוב הוחלפו במשך הזמן במבני קבע.

היו מבנים חד קומתיים עם גגות רעפים שנבנו לאורך דרכי הטבעת של היישוב- בדרך כלל על מגרשים מלבניים של 100 מ"ר או מלבניים של 500-650 מ"ר. הם הוגדרו כ- "התיישבות עירונית", ההגדרה של המקום כ- "התיישבות עירונית" ממחישה את אי הוודאות ההתחלתית לגבי אופיה ותפקידה של נתיבות ולכך היו השלכות גם על אופי המרקם. לרקמה הדלילה היו שבילים שאפשרו גישה למגרשים שלא תוכננו על גבול הדרך.

מכל המאפיינים של הרקמה, מערך החלוקה לחלקות ושבילים הוא הדבר העיקרי שאפשר לשמר אותו לאורך זמן בלי למנע פיתוח ושינוי בעתיד.

3. לנתיבות בראשיתה היו מספר יתרונות שהיא נהנית ותמשיך ליהנות מהם בעתיד- יש לה מיקום נכון במרחב האזורי (היא לא קרובה מדי לבאר שבע והיא יושבת בקרבה מיידית לציר תנועה ראשי ויש לה מערכת רחובות ושלד עירוני שאפשר ומאפשר גידול, התפתחות ושינוי.

דבר זה נתן את אותותיו בתהליך הגידול של היישוב והמעבר ההדרגתי מעירית פיתוח לעיר.

4. שמור מרקמים:

מתוך 6 סוגים שונים של מרקמים בעיר הוותיקה בתחום הסקר, יש שניים הראויים להתייחסות: מס 3 - מרקם הישוב משנות ה-50 ותחילת ה-60 (הצריפים שהפכו לבתים נמוכים) ומספר 4 - שיכון ציבורי מאמצע שנות ה-60 עד אמצע שנות השבעים.

מרקם מס 3- "נתיבות הישנה" ראוי לשימור באופן שאופיו ישמר בלי שהתפתחותו וגידולו יוקפאו וזאת במסגרת של התחדשות המרקם הוותיק.

למרקם מס 4- הבנייה של השיכון הציבורי בחלק הצפוני של היישוב, אין ייחוד, לא מבחינת הבינוי, לא מבחינת המרקם ולא מבחינת המבנים עצמם. השיכון הציבורי מהווה אומנם פרק אחד מתוך שלושת הפרקים של תכנון העיר אך פרק שאינו מאפיין את נתיבות, לא בכמות ולא באיכות.

5. שימור מונומנטים:

אין בנתיבות של התקופה שבין 1956-1974 "מונומנטים" לפי ההגדרה המצויה של המונח.

יש אבל מספר מבנים בעלי ערך לזיכרון הקולקטיבי של נתיבות ואותם יש לשמר באתרם.

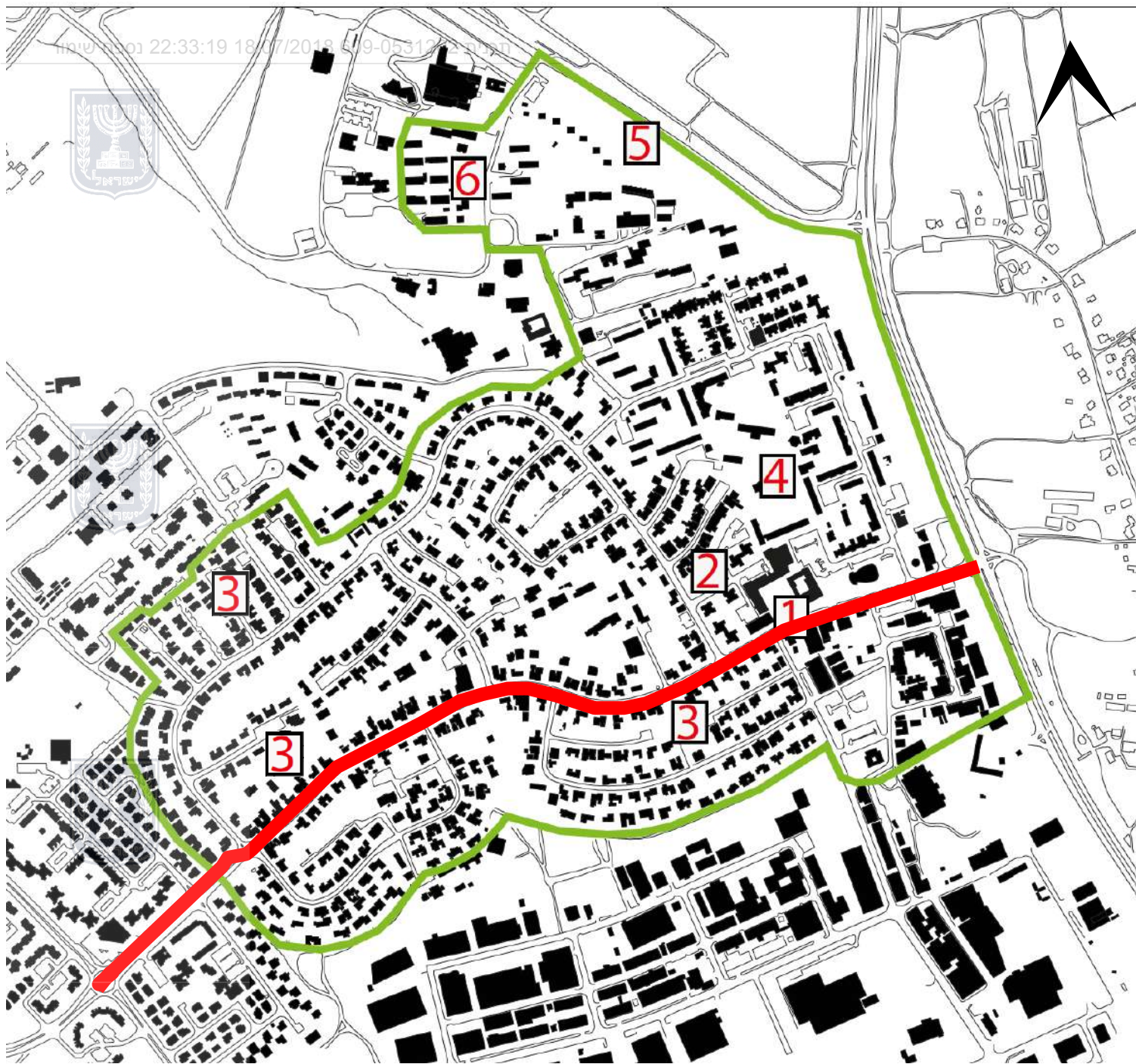
האתרים מצוינים על גבי תרשים בעמוד 53.

מרכזים ומבנים מומלצים לשמור

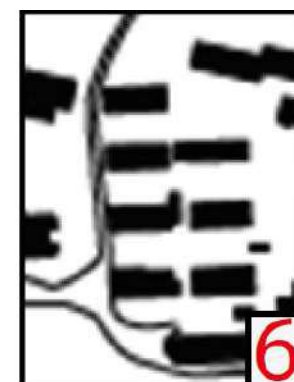
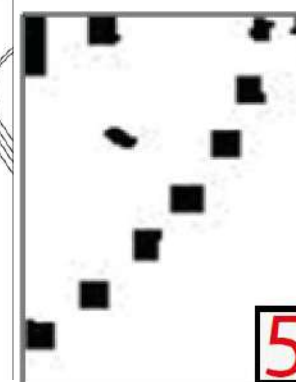
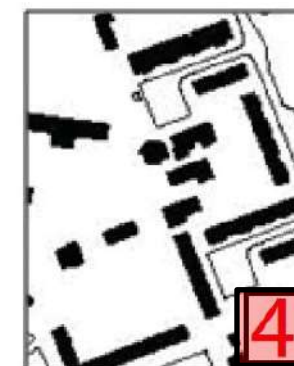
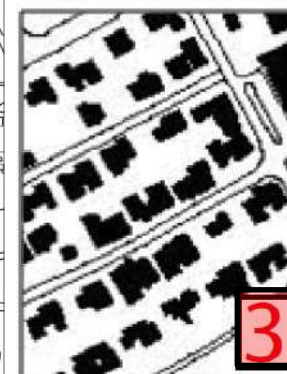
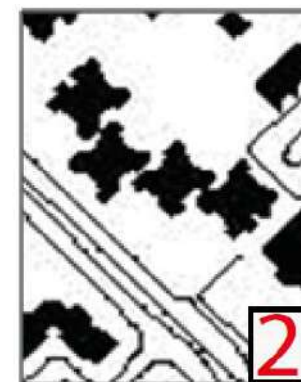
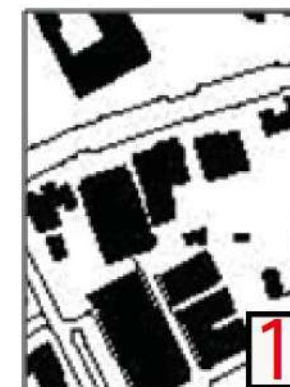

מקרא

תחום סקר השימור

מרקמי הבינוי בעיר:

מבנים להתייחסות שימורית

1. מגדל המים
2. אנדרטת ילדי אוסלו
3. בית כנסת "דרכי רפאל"
4. בית הרב אבן חצירה

1.4 בית הרב אבן חצירה

1.3 בית כנסת דרכי רפאל

1.1 מגדל המים

1.2 אנדרטת ילדי אוסלו

מס,	מבנה מס	שם	דרגת שימור מומלצת	
1.	1.1	מיגדל המים	1	
2.	1.2	אנדרטת "ילדי אוסלו"	1	
3.	1.3	בית כנסת "דרכי רפאל"	3	
4.	1.4	בית הרב אבו חצירה	3	
.				
		שימור מרקמים		
5	3.	שכונת "הראשונים"	3	
.				
.				
.				

מרקם 3 -ראשית הישוב נתיבות

שימור מרקם זה מהווה את שימור הזיכרון של שכונות המגורים הראשונה בעיירה נתיבות משנת 1956.

הנחיות השימור למרקם לא כוללות את המגרשים לאורך הרחוב הראשי, רחוב ירושלים וההנחיות לגביהם תבואנה בתוכנית

התחדשות המרקם הוותיק

המרקם הבסיסי כולל מגרשים רבועים בעיקר או לפעמים מלבניים במידות משתנות מעט של 40X31, 36X29, 32X24, 38X24, 26X24, 27X23 כשצידם הצר על הדרך.

המגרשים כולאים שטח פתוח ציבורי.

שימור המרקם מחייב את הפעולות הבאות:

הכנת תכנית מפורטת למרקם אשר תקבע את הדברים הבאים:

א- גודל החלקות

ב- קווי הבניין

ג- מספר הקומות לאורך הדרך ופנים המגרש (לא יעלה על 2 קומות +גג רעפים או 3 קומות במקרים של מגרשים גדולים חריגים)

ד- החצרות הקדמיות והאחוריות

ה- החומרים האופייניים למבנים

ו- חתכי הגדרות וסוגי הגדרות

ז- שיפועי הגגות וסוגי הגגות

ח- השבילים

ט- איסור איחוד החלקות מעבר ל 2 מגרשים צמודים או 4 מגרשים היוצרים ריבוע אבל לאפשר איחוד בלי הגבלה ברצועת המגרשים המקבילה לרצועה

שלאורך הדרכים

י- בניה על קו בנין קדמי 0-מ לחזית הדרך רק לאורך רח ירושלים

כ- איסור בניה באבן בבניית הבתים

התכנית המפורטת צריכה להמליץ על מגוון חומרים אפשריים לגדרות ולריצופים.

1. מגדל המים: דרגת שימור מומלצת 1

מגדל המים הוא סמל לעיירות שהוקמו בשנות ה-50 ומהווה תפאורה טבעית לתמונות סיפורי הראשונים. "לעולם לא אשכח את הלילה בו הגענו לנתיבות. היה זה לילה חורפי ואפלולי. כדי להביא מים נאלצנו לצעוד כבור דרך אל מושב בית הגדי הסמוך כדי לשאוב מים מהבורות הסמוכים- שהיו בשימוש עוד מהתקופה הביזנטית". המים הובאו מבורות המים על גבי עגלות רתומות לסוסים ומשם למגדל. מגדל המים בנתיבות נבנה בשלהי שנות ה-70 והיה לסמלה של העיר.

את מגדל המים יש לשמור כמות שהוא, לדאוג לתחזוקה ולמנוע שנויים במסווה של שיפורים. יש להגדיר בתוכנית את תחום המרחב שבו המגדל נמצא (BUFFER ZONE) ובתחום הזה תותר רק צמחיה ופיתוח

2. אנדרטת ילדי אוסלו: דרגת שימור מומלצת 1

בשנת 1949 כאשר מגפת השחפת גרמה למקרה מוות רבים בצפון אפריקה והמחקר הרפואי של אותם הימים לא הצליח למצוא מזור למחלה זו וילדים רבים נפטרו ממנה. הקהילה היהודית בתוניס החליטה להעלות לארץ במהירות את הילדים כדי להצילם מן המגפה. משימה זו הוטלה על המחלקה לעלויות הנוער בסוכנות היהודית.

שני מטוסים עמוסי ילדים יצאו בטיסה דרך אוסלו שבנורבגיה בדרכם לארץ. במטוס אחד התגלו כשלים טכניים והוא התרסק על התהום. המטוס השני הצליח להגיע ליעדו- ארץ ישראל. 22 ילדים נהרגו באסון זה ולזכרם תרמו הנורבגים כספים לבניית 22 בתים במושב ינוב הסמוך לנתיניה. רבים מקהילת יוצאי תוניס בנתיבות הכירו את הילדים ולכן החליטו להקים בנתיבות את אנדרטת ילדי אוסלו, האנדרטה מתארת אם חובקת את בנה ומגוננת עליו. מצבת הזיכרון משמשת את תושבי נתיבות לטכסי יום הזיכרון, יום השואה, ובסמוך אליה הוקמה שכונה שנקראת על שמם: שכונת ילדי אוסלו.

יש להגדיר בתוכנית המתאר את תחום שבו האנדרטה נמצאת ובתחום הזה לא יותר פיתוח שמאפיל על האנדרטה ומפחית מחשיבותה

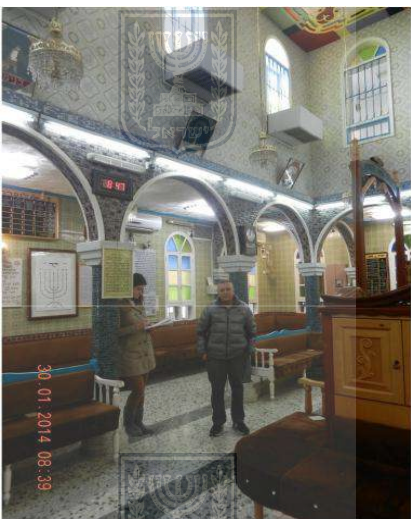

3. בית הכנסת "דרכי רפאל". דרגת שימור מומלצת 3

בית הכנסת ליוצאי ג'רבה נוסד בשלהי שנות ה-70 והוא העתק של בית כנסת "אל ג'רבה" באי ג'רבה אשר בתוניס. רבים מיוצאי ג'רבה ראו בו תחליף לבית המקדש בירושלים. בית כנסת זה נוסד ע"י רבה של נתיבות הרה"ג רפאל צבאן שעל שהיה ממעצבי בית הכנסת חשוב זה. העיצוב הפנימי וסגנון הישיבה בבית הכנסת מאפיינים את בתי הכנסת בג'רבה בפרט וצפון אפריקה בכלל.

יש לשמר את פנים בית הכנסת כמות שהוא כולל סידור הישיבה ואת הריהוט המיוחד.

החוץ של מבנה בית הכנסת הן מבחינת החתך האדריכלי והן מבחינת חומרי הגמר יכול לעבור שינוי כולל תוספת שימושים במידת הצורך.

4. בית הרב אבו חצירה: דרגת שימור מומלצת 3

התיישבותה של משפחת אבו חצירה שהתפרסמה לשם טוב והצמיחה שושלת רבנים חשובה בצפון אפריקה.

רבי ישראל זיע"א, הוא הבאבא סאלי, היה נצר לאותה משפחה מיוחסת, דמותו נודעה למרחקים והמונים החלו לפקוד את ביתו לבקשת תפילה ומזור. לאחר עלייתו ארצה התיישב הרב בנתיבות בשנת 1970 עד לפטירתו בשנת 1984 בנו, הרב ברוך אבו חצירה היה הבאבא ברוך, פיתח חצר מפוארת הכוללת בית מדרש, כולל אברכים, ישיבה תיכונית, קרנות גמ"ח והכנסת כלה. החצר נבנתה בסגנון אנדלוסי ספרדי המזכיר ליוצאי צפון אפריקה את תבנית נוף מולדתם. החצר והמאפיינים האדריכליים שלה הם הדבר שאותו יש לשמר בדגש מיוחד.

הבניין בבעלות פרטית ואינו מאוכלס-יש למצוא לו שימוש מוסדי פרטי או ציבורי

יש להכין תיק תיעוד למבנה

30.01.2014 08:27

נספחים

ממצאי סקר מהנדס זסלבסקי מתוך סקר רמת פיתוח

נתיבות 1974 בהזמנת משרד הבינוי והשיכון

נתיבות סקר פתוח

21.000

0 500 1000 2000 מטר

מתוך סקר רמת הפיתוח נתיבות- 1974, משרד ד.זסלבסקי ושות' - מהנדסים בע"מ,
הארכיון לתולדות ההתיישבות בנגב ע"ש דוד טוביהו

נתיבות

סקר פתוח

מפת מבנים

מ ק ר א

א. מבני דיור

קומה אחת
שתי קומות
שלוש קומות ויותר

ב. מבני ציבור

ג. מבני מסחר ותעשייה

ד. גן ציבורי

חורשה

שדרה

מגרש משחקים

פתוח מרכז

אובייקט קיים

בבניה

בתכנון

בניה רכה

מס' 3

מס' 3

מס' 3

מתוך סקר רמת הפיתוח נתיבות-1974, משרד ד.זסלבסקי ושות' - מהנדסים בע"מ,
הארכיון לתולדות ההתיישבות בנגב ע"ש דוד טוביהו

מפה מס' 10

מפת בניין ציבור

מ ק ר א

א. מועצה מקומית ושרותים קהילתיים

המועצה המקומית מ"מ

מחסן המועצה מח"מ ד. שרות

מועדון מבוגרים; מועדון שכונתי מ"ש

קשישים מ"קש

עוורים מ"ע

מגן דוד אדום מ"דא

ב. חינוך

בן ילדים

בית ספר

ג. תרבות ונוער

בית תרבות

בית גיל

ספרייה

מועדון נוער

ספורט

ד. מבנה קיים

מבנה בבניה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מבנה בניה ורכה

מתוך סקר רמת הפיתוח נתיבות-1974, משרד ד.זסלבסקי ושות' - מהנדסים בע"מ, הארכיון לתולדות ההתיישבות בנגב ע"ש דוד טוביה

נתיבות סקר פתוח מפת חינוך

מ ק ר א

בתכנון

חיים

גן-ילדים

בית-ספר

גבול המגרש

0 500 1000 2000 מטר

מתוך סקר רמת הפיתוח נתיבות-1974, משרד ד.זסלבסקי ושות' - מהנדסים בע"מ,
הארכיון לתולדות ההתיישבות בנגב ע"ש דוד טוביהו

שם: ארי אברהמי
 כתובת: דרך בית לחם 11, ירושלים
 טלפון: 02/5670681
 פקס: 02/5664926
 מייל: officeariarch@gmail.com
 ארץ לידה: בולגריה
 שנת עליה: 1949
 שפות: עברית, אנגלית, איטלקית
 מקצוע: אדריכל
 לימודים: בוגר הפקולטה לאדריכלות בטכניון 1964

ארי אברהמי גדל והתחנך בתל-אביב.

עבד בהולנד בתום לימודיו.

בשנים 1967-1969 עבד אצל אדר' דן איתן על פרויקט מוזיאון תל-אביב.

לאחר מכן עבד בלונדון אצל סר דניס לסדן (פרס וולף לאדריכלות) על פרויקט אוניברסיטת לונדון – בי"ס לחינוך.

לאחר שובו מלונדון עקר לירושלים ופתח משרד פרטי.

לאחר מכן שיתף פעולה עם אדר' דניס לסדן בפרויקט "החורבה" בעיר העתיקה בירושלים, פרויקט שלא מומש.

בשנות ה-80 עבר בהדרגה לתכנון ולעיצוב בקונטקסט היסטורי עם דגש מיוחד על שימושים מודרניים לבניינים ישנים ואפילו עתיקים.

התמחה ב"השתלת" מערכות מורכבות לתוך מונומנטים עתיקים ו"שבריריים" ולמד להכיר את המבנים העתיקים על צורת בנייתם ותהליכי הבליה שלהם.

כפועל יוצא מהעבודות הוא התוודע בהצלחה לעבודה אינטרדיסציפלינרית.

ב-1989, לאחר תשע שנות עבודה, השלים את העבודה של מוזיאון מגדל דוד - המוזיאון לתולדות ירושלים, עם רנה סיון כאוצרת ועם אורי אברמסון כמנהל המוזיאון בהקמה.

משמש מאז אדריכל המוזיאון ומלווה את פיתוחו ושימורו.

בשנים 1990 – 1995 עסק בשיקום ושיחזור העיר הנבטית ממשיית – כורנוב.

ב-1996 הוזמן ע"י החברה לפיתוח עכו העתיקה להיות האדריכל של שיקום המצודה ההוספיטלרית של עכו. פרויקט ענק ומורכב זה נמצא כיום בשלבי השלמה.

עבד ועובד בקונטקסט היסטורי או ארכיאולוגי.

השתתף כאדריכל מלווה בתחרות של עמותת אלעד לפיתוח חוויה לעיר דוד בצוות של אליאב נחליאלי

משמש כחבר בוועדת השימור העירונית לעכו העתיקה

משמש בצוות השימור העירוני לעיר העתיקה בבאר שבע

משמש כמשיקוף מטעם עמותת האדריכלים בוועדת השימור העירונית בירושלים

- 1) שיקום ושימור עירוני של **באר שבע העתיקה** – רבע מתחום העיר העתיקה- כולל נספח שימור וקביעת דרגות שימור –
עבור עיריית באר שבע במימון משהב"ש – בתהליכי אישור (התחלת תכנון – 2002).
 - 2) שיקום של **המצודה ההוספיטלרית של עכו העתיקה** (פרויקט חמשכי משנת 1996) –
עבור החברה לפיתוח עכו העתיקה – תכנון ביצוע.
 - 3) פרויקט של שיקום עירוני **לחאן א-שווארדה ובית קולנוע בוסתן** והפיכתם למלונות –
עבור החברה לפיתוח עכו העתיקה – 1994.
 - 4) שימור ושיקום של **החמאם של עכו העתיקה** (חמאם "אל פאשה") –
עבור החברה לפיתוח עכו העתיקה והחברה הממשלתית לתיירות – 2003.
 - 5) שיקום ושימור והסבת **למוזיאון של "מגדל דוד"** – המוזיאון לתולדות ירושלים –
עבור הקרן לירושלים – 1989-1980.
 - 6) שימור ושיקום של מבנה **הקישלה** התורכי חלק ממגדל דוד – אולם רב תכליתי וקומה ארכיאולוגית
עבור הקרן לירושלים – בתהליך תכנון – 2006.
 - 7) שיקום ושימור ושיחזור של העיר הנבטית **ממשית** – כורנוב בנגב –
עבור המנהלה לפיתוח התיירות בנגב (החמ"ת) – 1994-1990.
 - 8) שיקום **"חצר היהודים" בטבריה** – שלב א' בוצע בשנת 2005 –
עבור החברה ממשלתית לתיירות – 1995-1994.
- העבודה מתחדשת באוקטובר 2013
- 9) **נספח שימור לאופקים** במסגרת תוכנית מתאר אופקים (אדריכלים יורם פוגל ורות חן)
עבור משרד הבנוי והשיכון – ירושלים – 2011
 - 10) תכנון פרויקט **"חצרות מוסאיון"** – שיקום עירוני ושימור היסטורי בשכונת הבוכרים בירושלים עבור מר אלון מוסאיון – התחלת תכנון 2011.
 - 11) תכנון מרכז מבקרים **הרמח"ל** בעכו העתיקה, שימור ושיקום שני מבנים היסטוריים- עבור החברה לפיתוח עכו העתיקה ומשרד ראש הממשלה. 2013
 - 12) שיקום ושיחזור **"השוק הלבן"** בעכו עבור החברה לפיתוח עכו העתיקה והחברה הממשלתית לתיירות. 2013

מקורות:

1. ארכיון התמונות הלאומי, משרד ראש הממשלה, לשכת העיתונות, מחלקת הצילומים. <http://www.gpopphoto.gov.il>.
- 2.
3. נתיבות תיקי נושא, הארכיון לתולדות ההתיישבות בנגב ע"ש דוד טוביהו. ספריית ארן, אוניברסיטת בן גוריון בנגב.
4. סקר רמת הפיתוח - נתיבות, הארכיון לתולדות ההתיישבות בנגב ע"ש דוד טוביהו.
5. נתיבות - 1974, הארכיון לתולדות ההתיישבות בנגב ע"ש דוד טוביהו.
6. מפת חבל ישובי הנגב, הארכיון לתולדות ההתיישבות בנגב ע"ש דוד טוביהו.
7. מפת אזור תעשייה נתיבות עזתה, הארכיון לתולדות ההתיישבות בנגב ע"ש דוד טוביהו.
8. תכנית לפיתוח הנגב, הארכיון לתולדות ההתיישבות בנגב ע"ש דוד טוביהו.

